



BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ  
A UNIVERSITĂȚII DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI



# Anatol MORARU



*Scriitor, critic literar,  
cadru didactic universitar*

*Omagiu la 60 de ani*

- **Anatol Moraru** s-a născut la 18 septembrie 1958 în satul Scumpia, raionul Fălești.
- 2018-prezent , redactor la portalul de știri nordnews.md
- 2013-prezentator , emisiuni culturale, Moldova I
- 2002 – prezent - lector superior pentru cursurile Istoria literaturii române (secolul XX); Istoria literaturii universale (Romantism, Realism, Naturalism); Literatura comparată.
- 1986-1989 – doctoratul la Institutul de Limbă și Literatură al Academiei de Științe din Republica Moldova (profilul Literatura română contemporană).
- 1980-1984 – Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți (Facultatea de Litere, specialitatea Limba și literatura română).
- 1965-1975 Școala medie din Scumpia.
- 1989-2002 - lector universitar la Catedra Limba și Literatura română.
- 2002-prezent, lector superior la Catedra Literatura Română și Universală.
- 2005 – 2010 - redactor șef al revistei CONFLUENȚE BIBLIOLOGICE.
- 2000 - 2004 – redactor șef al publicației periodice independente ACCENT PROVINCIAL.
- 1995 – prezent, redactor asociat al revistei SEMN.
- A efectuat stagii de documentare în România, SUA, Ungaria și Rusia.

## **Membru al uniunilor de creație:**

- Membru al Uniunii Scriitorilor din România, 2012.
- Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova, 2004.

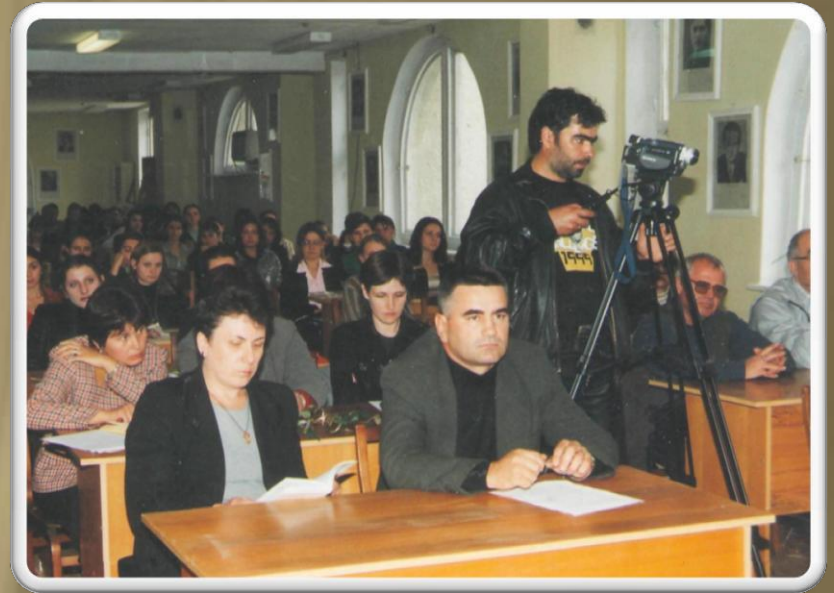
### **Premii:**

- Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru proza scurtă, 2018
- Premiul Salonului Internațional de Carte, Chișinău, 2014.
- Premiul Festivalului Internațional Lucian Blaga, ediția 2012, pentru întreaga activitate literară.
- Premiul Salonului Internațional de Carte, Chișinău, 2012.
- Premiul de debut Cartea de Top a Salonului internațional de carte, Chișinău, 2003.
- Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor din Moldova, 2002.
- Premiul de debut al Fundației Culturale Române, 2002.
- Omul Săptămânii: Anatol Moraru, critic literar și prozator ( ziarul *Timpul* on-line)- 2012











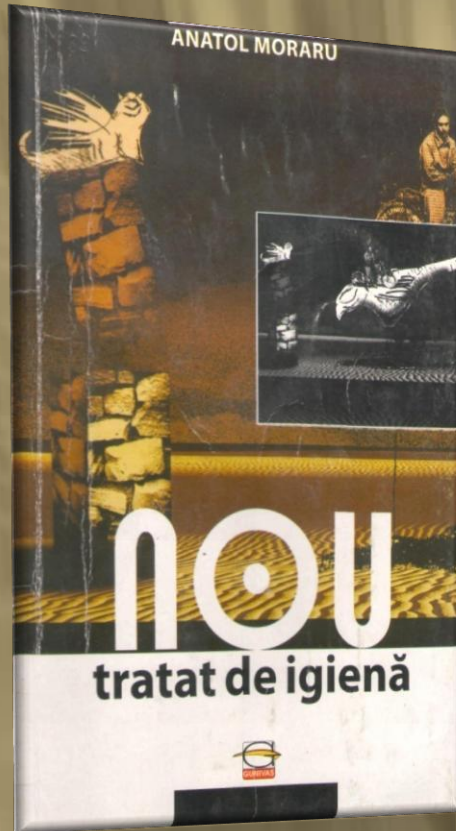






Autor a 80 de articole de critică literară, eseuri, studii, nuvele publicate în Basarabia, Semn, Contrafort, Limba română, Revista de lingvistică și știință literară, Literatura și arta, Lecturi filologice, Metaliteratura, Jurnal de Chișinău, Timpul, Stare de urgență, Dilema veche, Chronos, Hyperion, Convorbiri literare, Confluențe Bibliologice, New York Magazine.

# OPERA LITERARĂ



ANATOL MORARU

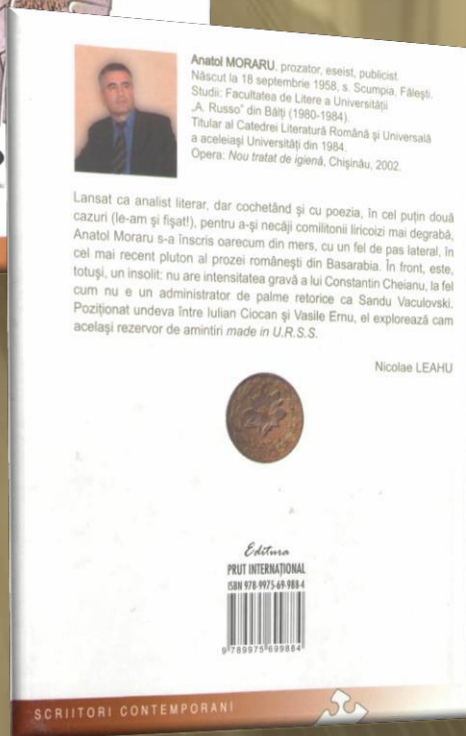
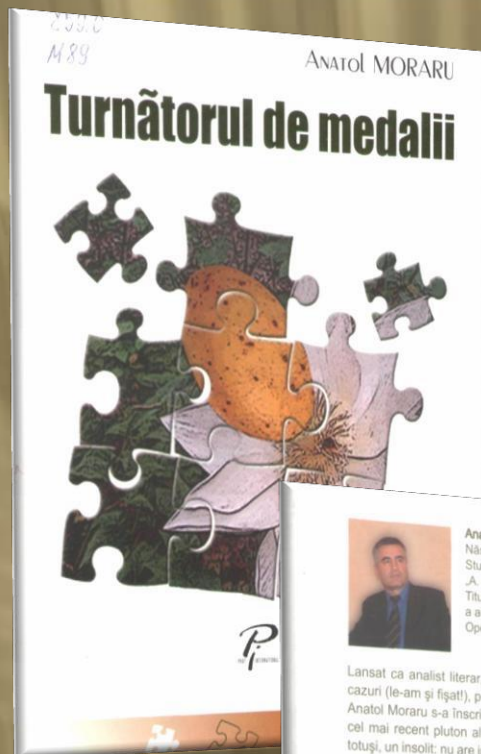
Născut la 18 septembrie 1958,  
în s. Scumpia, jud. Bălți.  
Absolvent al Facultății de Litere a Institutului  
Pedagogic "Alec Russo" din Bălți (1984).  
În prezent, titular al Catedrei "Literatura  
română și universală" a Universității de Stat  
"Alec Russo".  
Redactor asociat la revista *Semn*.  
Colaborează la revistele *Semn*, *Basarabia*,  
*Limba română*, *Revista de lingvistică și știință  
literară*, *Literatura și Arta*.

ISBN 9975-9622-9-7



9 789975 962292

***Nou tratat de igienă*** (nuvele),  
Editura „Gunivas”, 2002, distins  
cu premiul de debut al Uniunii  
Scriitorilor din Moldova, 2002 și  
Premiul de debut Cartea de Top  
a Salonului Internațional de  
Carte, 2003.



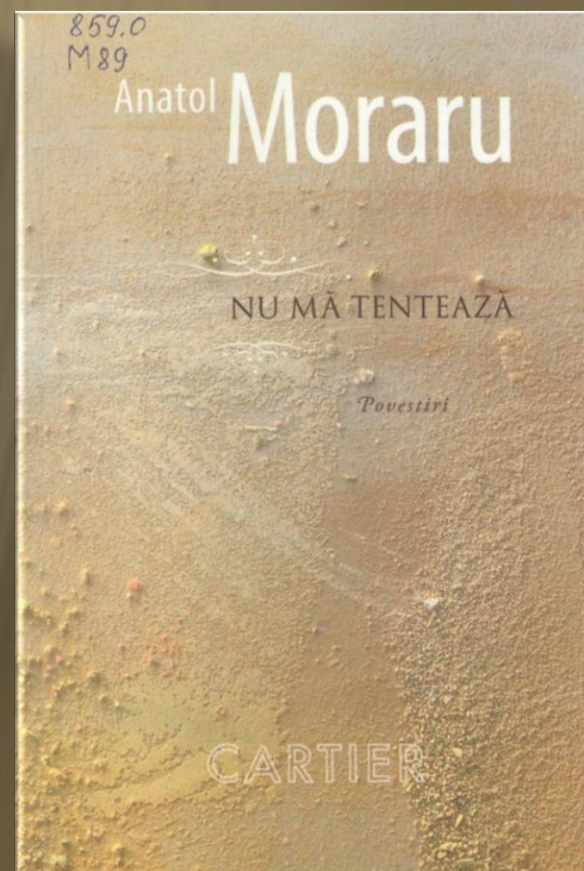
Romanele scrise în ultimele două decenii în Republica Moldova plasează în centrul atenției viața înainte și după perestroika gorbaciovistă. Cele mai multe dintre ele au un caracter memorialistic și autobiografic, retrospectând atmosfera dogmatică și sufocantă a comunismului. Romanul lui Anatol Moraru *Turnătorul de medalii* (Prut internațional, 2008) se înscrie în aceeași tendință de a reflecta opresiunea și lipsa de libertate în comunism, dar într-un cadru inedit în literatura de la noi, cel universitar.

(CORCINSCHI, Nina. *Anatol Moraru : "medalii" în alb și negru*. In: *Revista ARGES*, 2011, noiemb.)



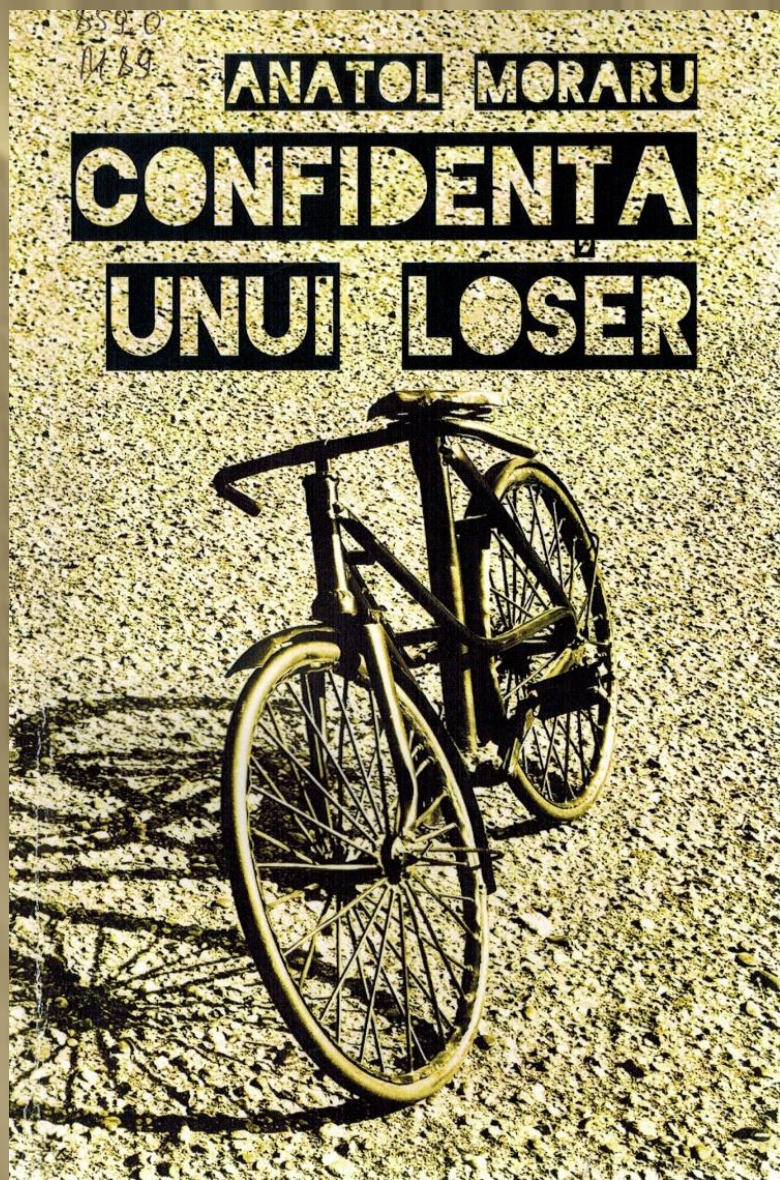
„(Nu) Mă tentează” este un titlu care te strigă de pe raft, te oprește din zburciul existențial și te pune față în față cu tine, cu realitatea de o complexitate exacerbată. Totodată, Anatol Moraru pare să anunțe că monstrul sacru al literaturii a murit, că modul superlativ e o imprudență, că metafora și literatura marilor clasici nu mai tentează.

(PILCHIN, Maria, „Nu mă tentează” de Anatol Moraru sau Cartea ca di(a)vertisment.  
In: Timpul, 2012, mai)



Premiul Salonului Internațional  
de Carte, Chișinău, 2012

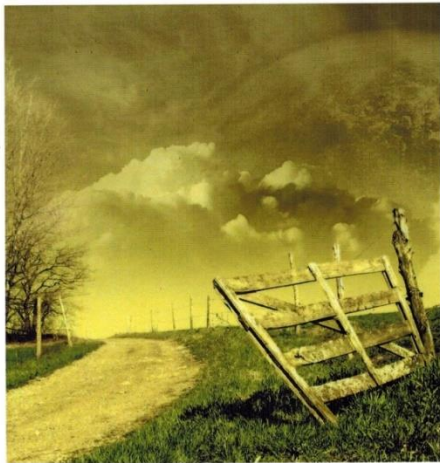




„La vârsta pe care o am, oamenii se bucură de roadele vredniciei lor, pe când eu nu prea am ce culege. Soția m-a părăsit, fata și băiatul nu mai comunică cu mine, cariera, v-am mai spus – laborant superior, toată averea mea – o căsuță bătrânească din lampaci, acoperită cu șindrilă. Și asta pentru că am plecat, fără să pretind, ca să rămână ea cu copiii în apartament. Parcă așa procedează adevărații bărbați, nu? Bine că mi-a dat frete-meu Mircea niște bani, ca să cumpăr zidirea asta de la fierarul Roda...Pe de altă parte, ca să fiu sincer, nu viața m-a frânt, ci eu am ratat-o și nu cred că mai este loc de vreun performance.

„Acum,când 85% din existența mea e o istorie, m-am gândit să pun totul pe hârtie, ca să rămână.”

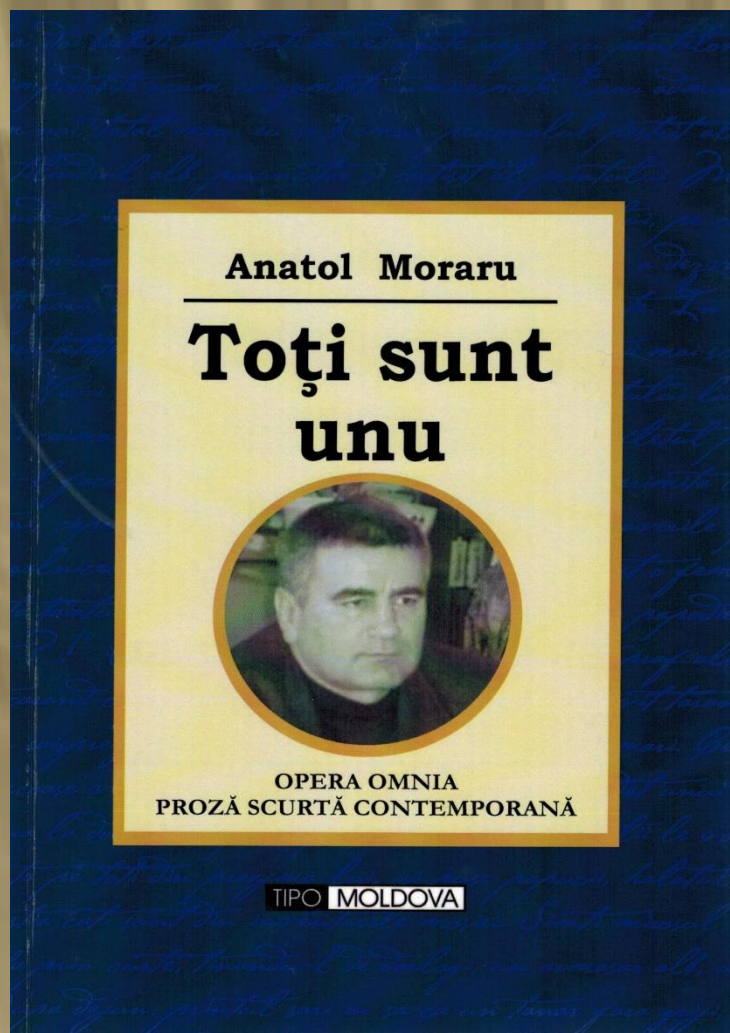
## Anatol MORARU Punct de vedere



„Punct de vedere” este o carte de nuvele care transpun o sumă de experiențe existențiale, erotice, livrești, irigate copios de autobiografic și consumate cu predilecție în geografiile unui campus, ale unei urbe, ale unei țări dintre râuri etc. E o cronică polifonică a dramelor cotidianului a alterării esenței existenței, a crizei de valori și de comunicare, topită într-un discurs narativ fluent, iradiat de(auto)ironie și ludic, demn de reținut.

*Maria ȘLEAHTIȚCHI*

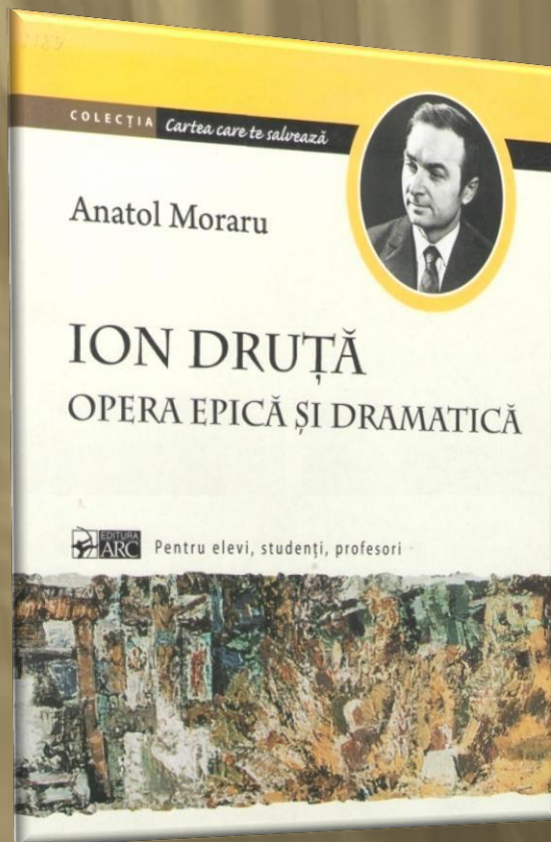




„Zilnic când le vorbești studenților despre literatură și creația literară, implicit vin și idei pentru a scrie texte despre viața de azi, deoarece metaforic vorbind – însăși viața este un laborator de creație, iar pentru a vorbi altora despre lumea din jur trebuie să o cunoști singur mai întâi”.

*Anatol MORARU*

<http://www.bibliocity.blogspot.com/2013/12/anatol-moraru-scriitorul-care-se.html>



Ion Druță este cu adevărat o personalitate a literaturii din țara noastră. Creația lui Druță este iubită și apreciată de cititorii de diferite vârste. Copiii citesc Povestea Furnicii și Balada celor cinci motănași, adolescenților le plac poveștile de dragoste din Frunze de dor, cei maturi meditează citind Povara bunătații noastre sau...Ultima lună de toamnă.

**MORARU, Anatol. Ion Druță. Opera epică și dramatică. Chișinău, 2010**

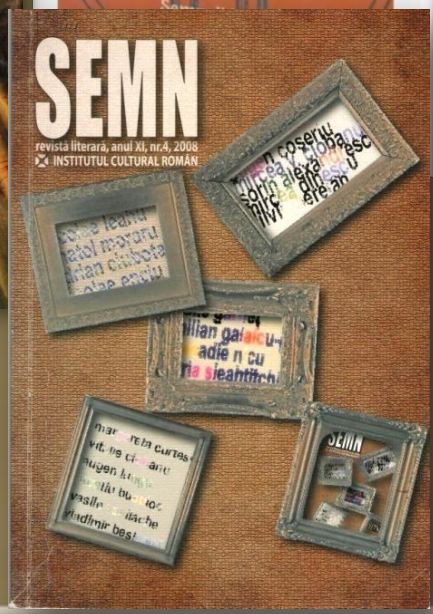
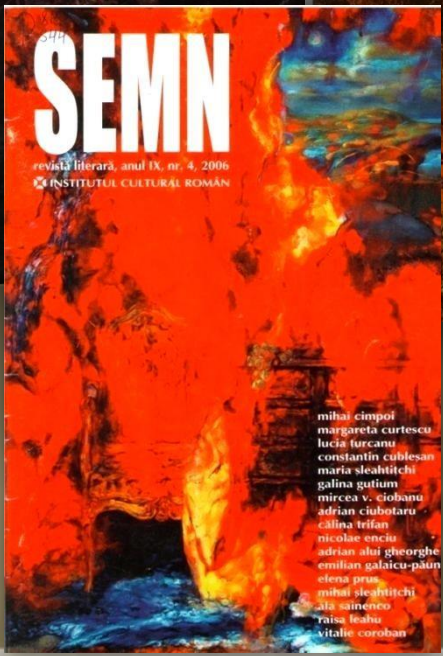
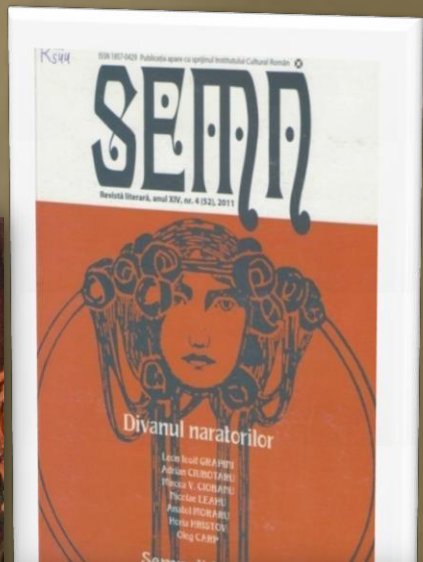
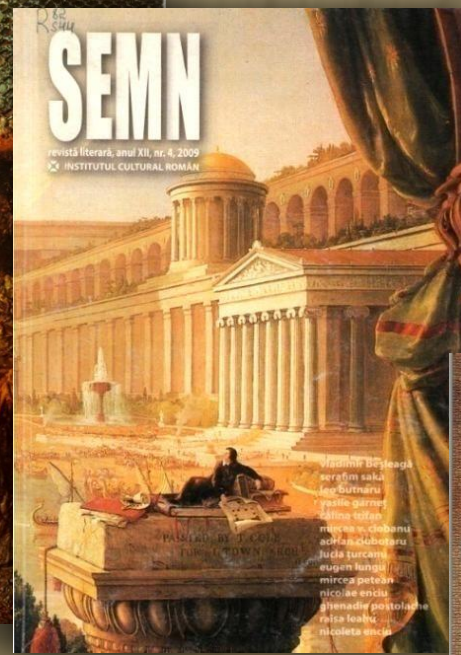
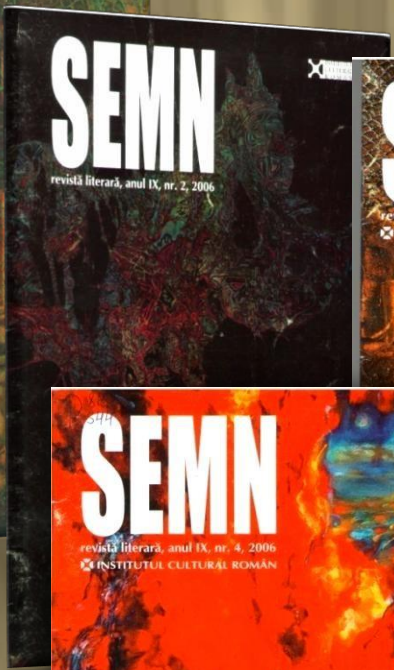
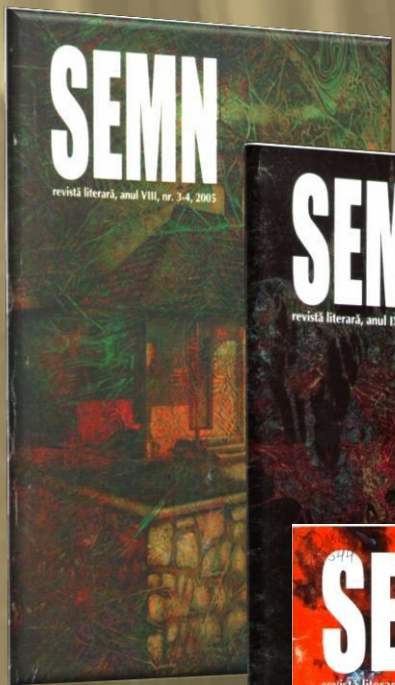


Dumitru Matcovschi se numără printre poeții care au preferat să cânte în exclusivitate frumusețile geografiei natale. Înțelegând foarte bine că patriotismul este unul din sentimentele fundamentale ale umanității, iar poezia cu tematica patriotică este și o formă de expresie estetică a identității naționale.

Moraru, Anatol. Dumitru Matcovschi. Opera lirică, epică și dramatică , Chișinău, 2014

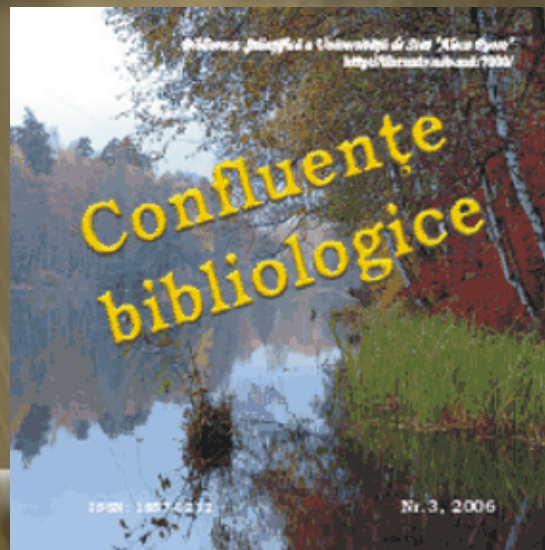
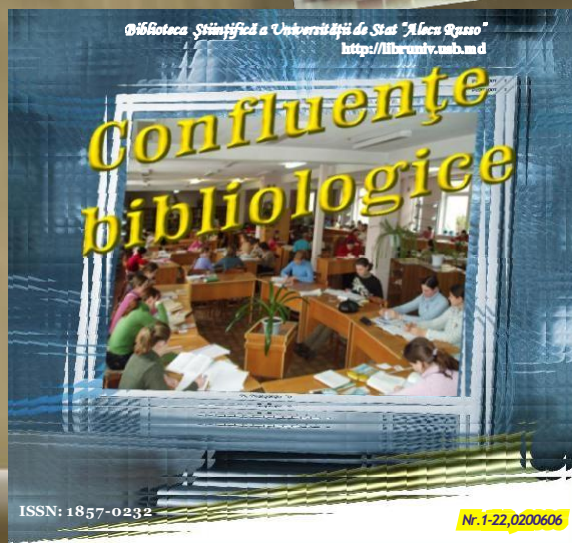
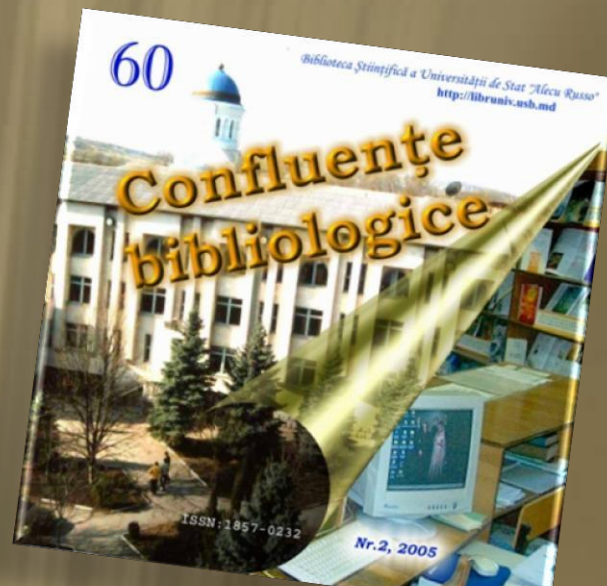
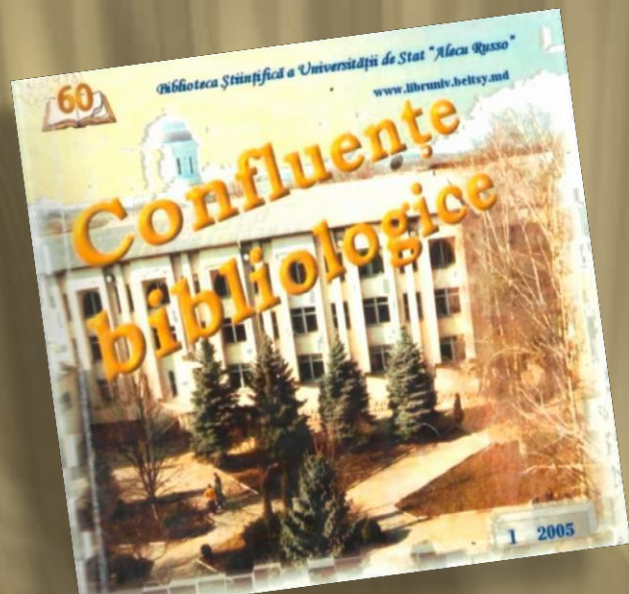


# Redactor asociat al revistei *SEMNA*

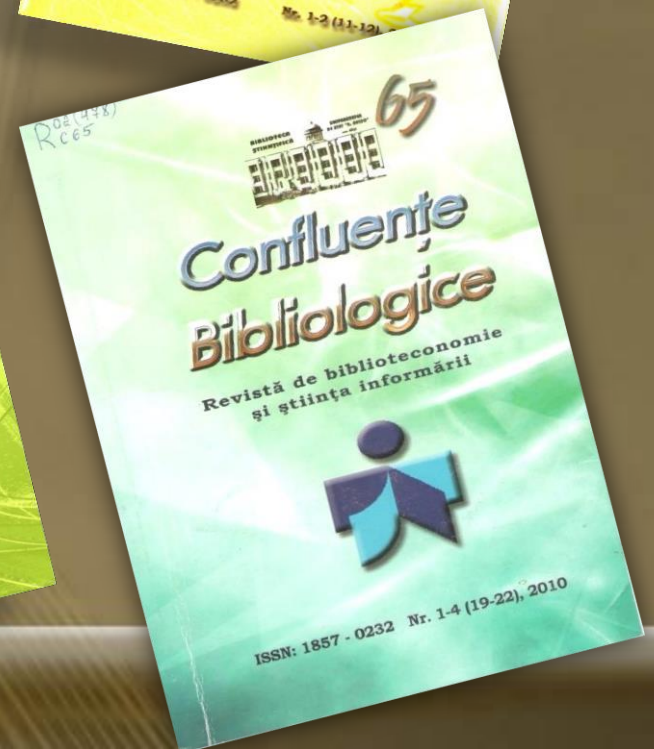
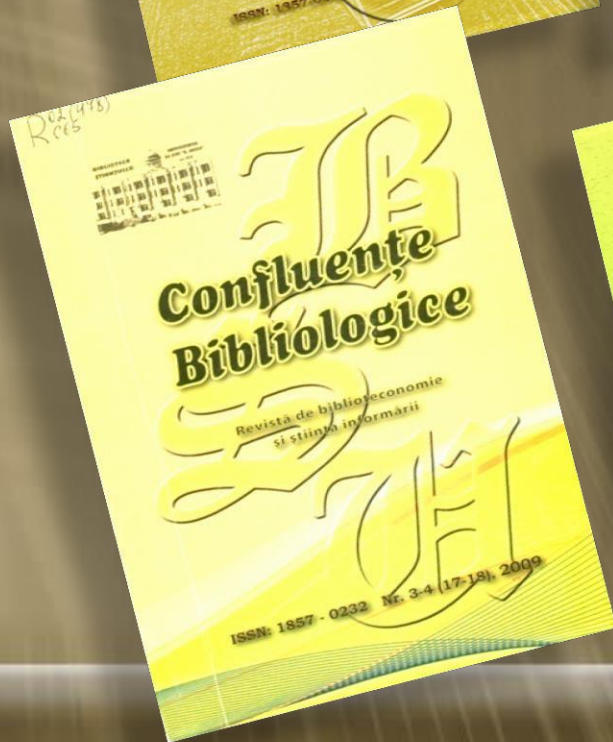
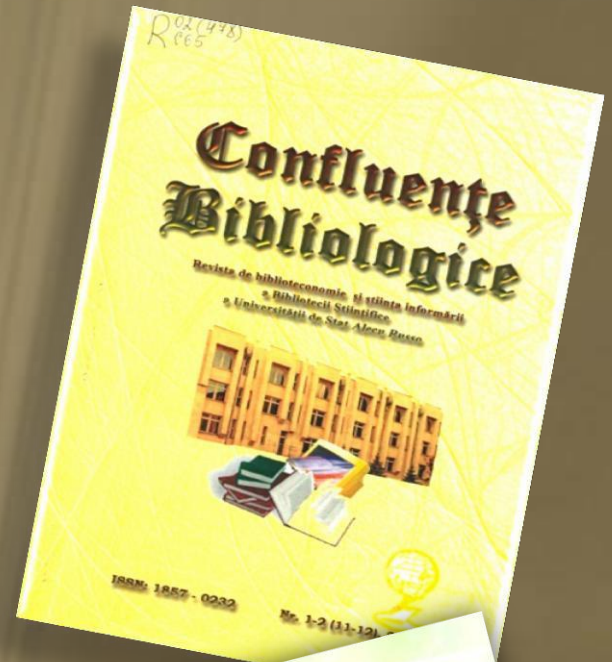
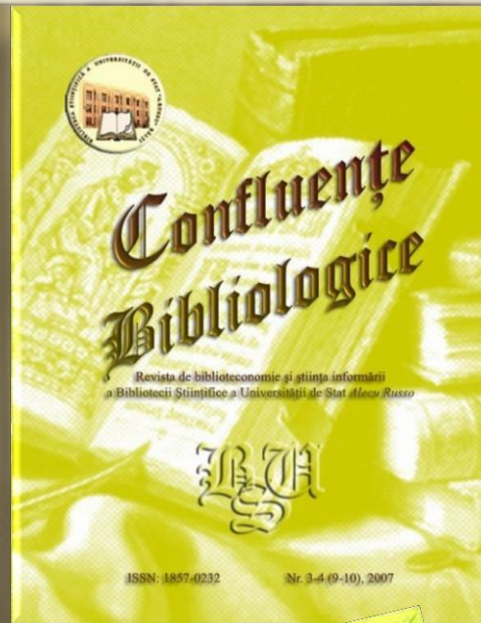




# Redactor șef al revistei **CONFLUENȚE BIBLIOLOGICE**









# Redactor șef al publicației periodice independente **ACCENT PROVINCIAL**

"Binecuvântat fie Cel care vine în Numele Domnului!"  
**Dragi cititori!**  
 Vă felicităm sincer cu ocazia Sfințitor Sărbătorilor de Paști. Vă dorim pace și lumină în suflete și în inimi, rod bogat în cugete și belșug în case.

**MINI SONDAJ**  
 Ce știți despre inițiativa comisiunilor de a lichida județele și de a reveni la vechiul sistem teritorial-administrativ? Ce plângere aveți? directoarele Kozma Teodora, Topografică Rădăniș

**ACCENT PROVINCIAL**  
 PUBLICAȚIE LIBERĂ JUDEȚUL BĂLȚI  
 FONDAT 1 MAI 1997  
 Vineri 13 aprilie 2001 • Numărul: 12 (188) • Anul IV • Prețul 1 leu

"Accent provincial", Nr.2. 17 Ianuarie 2001

## De unde vin "caracacenii"?



Încăperea față în față reprezentant ai etniilor care în acești ultimi 10 ani s-au privit prin cătușele armei sau ambrăzura cântărilor Milica Pesciu, o sârboaică refugiată la Londra din Iugoslavia lui Miloșević, a fost cumpătată și echidistantă când s-a pus în discuție un subiect "fierbinte" - cazul Cosovo. Am remarcat și prestația lui Ani Anthulla Ruci de la viorla albaneză a Deutsche Welle Radio și a Jerinei Rakipi de la Albania newspaper din Tirana care apărau argument și calm cauza cosovianilor. Și mai mare mi-a fost uimirea când la puzulele de cafea și în timpul mesei Senada Ciurmuvić de la Radio Bosnia și Hertegovina, Daniela Drastava de la Televiziunea Croația, Jordana Stojanovska de la ziarul Kapital din Skopje, Macedonia, Snežana Stojković din Media Centre Belgrad se adunau la o țigară și discuteau cald în sărbă mult și discutate. Acăși făcuseră un caduciu civilizată și prietenește chiar de vizită!

Pentru mine obșnuit cu faptul că la Chișinău, între zilele, care fac partizan politic, apărând cu vicleșie și scandal interese și doctrine, demnitate și partid și solidar, se duce luptă acerbă care melodice conținut asemene

(Continuare din nr. 1)  
 Marii, în primul rând, a trănăngului, Săndor Orban, directorul Centrului Independent de Jurnalism din Budapesta, ne-a prezentat-o amabil pe Milica Pesciu, directorul European Centre for War, Peace and News Media, mediatoarea seminarului. Ea ne-a vorbit despre obiectivele seminarului, apoi ne-a îndemnat să ne prezentăm "cărțile de vizită", utilizând tehnica interviului.

Mi-a picat-norocul să o prezint pe Nicoleta Dandru de la Radio România, și ea respectiv a anunțat în engleză "curriculum" meu. Toți au să mă impresionezi și am înțeles mai apoi că se "eram" tot mai mare într-un grup "redactor-șef" (editore în chief) și universitar ceilalți - jurnaliști, radio jurnaliști, redactori etc. Majoritatea dintre ei beneficiază de stagieri și burse prin Anglia și SUA, așa că englezoa vorbeau cu înșelăție și expresivitate. Beyhan Mustafaa de la Radio Bulgaria m-a întrebat în public ce atitudine avem față de minoritatea etnică "caracacenii"? Derutat, i-am răspuns că încă nu avem de aceeași dar, m-am gândit în sinea mea că nu e exclus să apară în viitorul apropiat - eram reprezentantul unui stat în care prostește rodesc ca neșă cu m-a uitat și aveam chiar senzația scelerelor din filmele lui Fellini: erau în aceeași

Acasă

Cine și de ce sting

**Editorial**  
 Desfacerea miturilor

**ACCENT PROVINCIAL**  
 PUBLICAȚIE LIBERĂ JUDEȚUL BĂLȚI  
 FONDAT 1 MAI 1997  
 Vineri 3 mai 2002 • Numărul: 16.17 (236.237) • Anul V • Prețul 1 leu

2. La Budapesta e cu totul altfel

La 5 mai, marca ziua în dormiri în casele noastre și bucurăm-nicărige în trece. Rostind în "invitat", voi căutăm în călătorim în lor mai ferți și ne vom afla stătuilă "Hristosie moarte pe moa Sărbătorii fer

**ACCENT PROVINCIAL**  
 PUBLICAȚIE LIBERĂ JUDEȚUL BĂLȚI  
 FONDAT 1 MAI 1997  
 Vineri 3 mai 2002 • Numărul: 16.17 (236.237) • Anul V • Prețul 1 leu

**Avem cinci ani!!**

**DECA-press comunică**

2. La Budapesta e cu totul altfel

La 5 mai, marca ziua în dormiri în casele noastre și bucurăm-nicărige în trece. Rostind în "invitat", voi căutăm în călătorim în lor mai ferți și ne vom afla stătuilă "Hristosie moarte pe moa Sărbătorii fer

**ACCENT PROVINCIAL**  
 PUBLICAȚIE LIBERĂ JUDEȚUL BĂLȚI  
 FONDAT 1 MAI 1997  
 Vineri 1 februarie 2002 • Numărul: 4 (224) • Anul V • Prețul 1 leu

**NAȚIONALIZARE CU IZ DE MUCEGAI**

**Dragi colegi,** sperăm publicația independentă "Accent provincial" să fie un mijloc de comunicare și de informare în Republica Moldova. În acest scop, vă rugăm să ne trimiteți în scris opiniile și sugestii. Adresa: "Accent Provincial", Strada Școlii nr. 1, Chișinău, Republica Moldova. Telefon: 230 11 11. E-mail: accent@libertate.ro

„Inima mamei este un abis în adâncimea căruia se găsește totdeauna o iertare.”  
 (Honore de Balzac)

**ACCENT PROVINCIAL**  
 PUBLICAȚIE LIBERĂ JUDEȚUL BĂLȚI  
 FONDAT 1 MAI 1997  
 Miercuri 7 martie 2001 • Numărul: 9 (164) • Anul IV • Prețul 50 bani

**CĂRE FEMEIE VĂ STE STEA CALAUZĂ-RE IN VIAȚĂ?**

**DECLARAȚIE A ASOCIAȚIEI PRESEI INDEPENDENTE ÎN LEGĂTURĂ CU SCRUTINUL PARLAMENTAR ANTICIPAT DIN 25 FEBRUARIE 2001**

Nu, membrii Asociației Presei Independente (API) ne reconfirmăm în această ordine de idei, chemăm Republica Moldova să dea dovadă de obiectivitate în ce privește informațiile publicate despre desfășurarea activității campaniei electorale. În această ordine de idei, chemăm Republica Moldova să dea dovadă de obiectivitate în ce privește informațiile publicate despre desfășurarea activității campaniei de alegere parlamentare anticipate, care se arată de la bun început extrem de dură. În acest caz, pentru a oferi șanse egale concurenților electorali, declarăm că publicație periodică, Chișinău, 15 Ianuarie 2001

**ACCENT PROVINCIAL**  
 PUBLICAȚIE LIBERĂ JUDEȚUL BĂLȚI  
 FONDAT 1 MAI 1997  
 Vineri 1 februarie 2002 • Numărul: 4 (224) • Anul V • Prețul 1 leu

**ACCENT PROVINCIAL**  
 PUBLICAȚIE LIBERĂ JUDEȚUL BĂLȚI  
 FONDAT 1 MAI 1997  
 Vineri 1 februarie 2002 • Numărul: 4 (224) • Anul V • Prețul 1 leu

**NAȚIONALIZARE CU IZ DE MUCEGAI**

**MINI SONDAJ**  
 Cum considerați, vor Republica Națională? Ați fi de acord ca și copiii dvs. să meargă la școală?

**INVESTIGAȚIE RECURS LA MORALĂ**

**FEDERALIZAREA**



# PREZENȚE ÎN ANTOLOGII ȘI LUCRĂRI COLECTIVE



FENOMENUL ARTISTIC ION DRUȚĂ

347

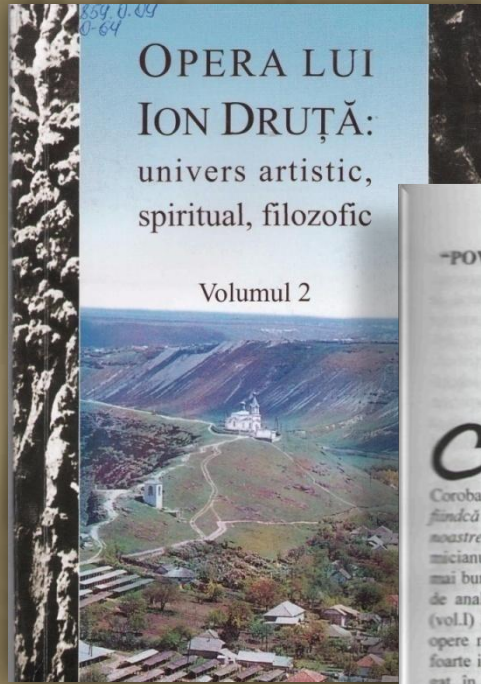
**NOVELA ULTIMA LUNĂ DE TOAMNĂ: O ALTĂ PERSPECTIVĂ A LECTURII**

Despre proza și dramaturgia lui Ion Druță s-a scris foarte mult și în registre diferite, dar, paradoxal, până în ultimul timp, scriitorul, unul reprezentativ pentru literatura română din Basarabia, nu a „avut nevoie” de studii monografice pe măsură (exercițiul critic al lui Andrei Hropotinschi *„Sistemul vieții și a creației este mai mult, în opinia noastră, patinală – artistică – pe suprafețele textelor.”* În 2004, la Centrul Editorial Poligrafic al Universității din Iași a apărut o monografie colectivă corpolentă (peste 1000 de pagini), ediția celor 2 volume fiind coordonată de academicianul Mihail Dolgan. Este un proiect, intitulat *Opera lui Ion Druță: Univers artistic, spiritual, filozofic*, a fost gândit să ajungă în finalitatea lui: „întreg necuprinsul scriiturii este examinat, adică, aș putea altfel spune, totul este analizat despre Ion Druță, despre nemărginirea universului său artistic și spiritual, despre lumea intelectualizată și lumea noastră efemeră...” [1, p. 10]. Monografia adună între coperti exegeze diferite, de valoare și autenticitate, semnate de autori renumiți din R. Moldova, România, fosta URSS și Germania. Firește, odată cu apariția acestei lucrări de dimensiuni, dosarul critic al operei drujene devine mai complet. Și totuși monografia nu dă răspunsuri întregi la întrebarea: „În ce măsură reușește opera drujeană să se impună valoric în contextul romanului românesc sau european?” Mai mult, cu toate că meritele sunt exegze critice în elucidarea „cazului Druță” sunt evidente, receptarea/valorizarea operei drujene rămâne a fi o stringență pentru hermeneuții școlii din România românească. Și asta pentru că un șir de texte drujene trebuie revizitate pentru a le descoperi neforțat și alte (noi) semnificații, calități; or, este vorba despre un scriitor mare.

În acest context, considerăm că o bună parte a nuvelisticii lui Ion Druță, care are reputația unui autor greu de frecventat, rămâne demnă de atenția, dacă nu și de admirația suverană (ne declarăm solidari cu Mircea V. Ciobanu care consideră că rezistența a operei drujene rămâne a fi proza scurtă) nu doar a cititorului obișnuit să asimileze materiile programelor de studii din liceu / facultate sau a cercetătorului inocent.



Anatol Moraru



**OPERA LUI ION DRUȚĂ: univers artistic, spiritual, filozofic**

Volumul 2

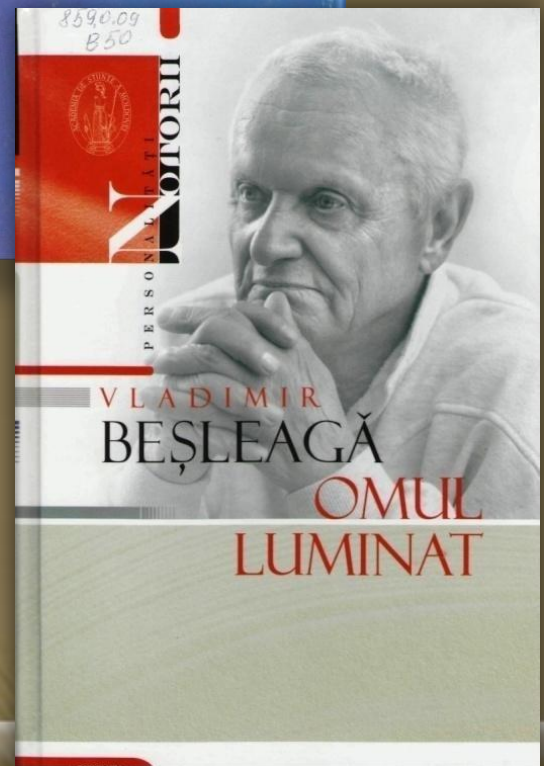
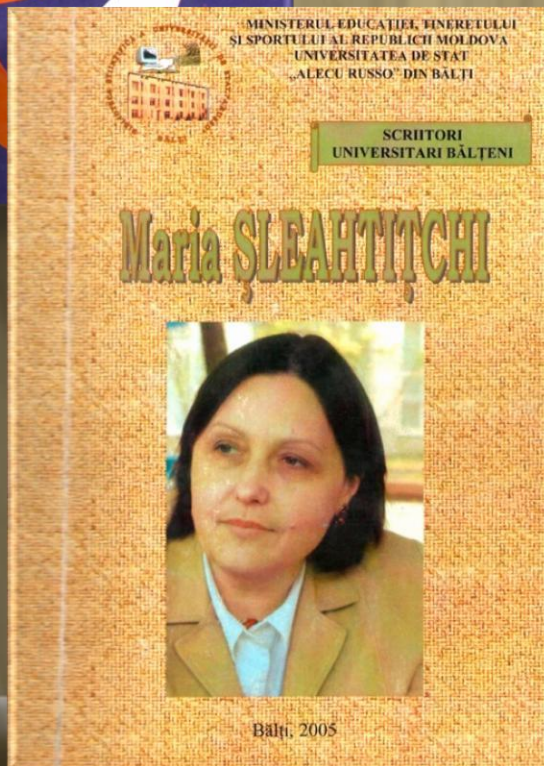
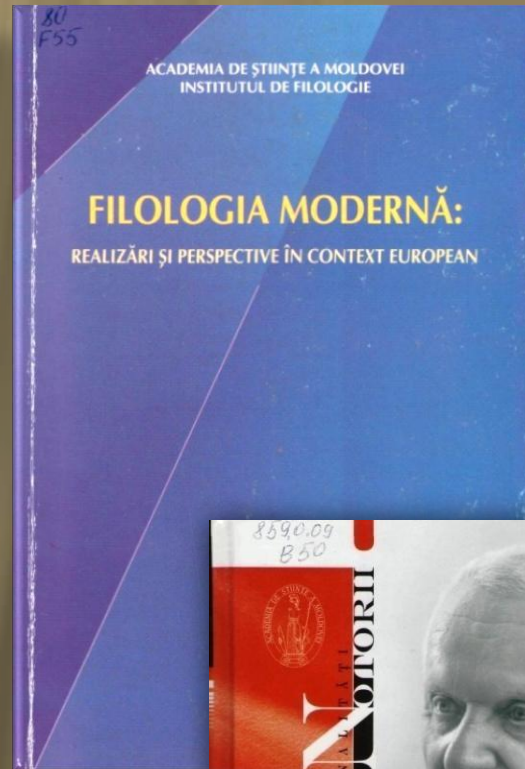
**“POVARA BUNĂȚĂȚII NOASTRE” DE I. DRUȚĂ ȘI “MOROMEȚII” DE M. PEDA: LECTURI PARALELE**

ANATOL MORARU  
lector superior,  
Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți

Că romanul „*Povara bunățătăii noastre*” reprezintă o proză emblematică a lui Ion Druță este un adevăr care nu mai trebuie demonstrat. Încă reputatul critic Vasile Coroban scria în 1980: „...*E o mare carte!* (...) *Și va rămâne, fiindcă e un mare adevăr despre povara, în adevăr, a bunățătăii noastre*” [1, p.104]. Iar un juriu basarabean, prezidat de academicianul Mihai Cimpoi, avea să declare lucrarea printre cele mai bune zece opere ale secolului XX. Alțceva ar fi o încercare de analiză comparativă a romanului drujian cu „*Moromeții*” (vol.I) lui Marin Peda. Paradoxal lucrul, relațiile dintre aceste opere nu sunt complementare sau accidentale, ci, dimpotrivă, foarte intenționate. Paradoxul constă în faptul că I. Druță a negat, în repetate rânduri, influența modelelor literare românești, declarând că formația sa literară e cultivată de epica și cultura rusă: „*Atunci când la Chișinău nu am mai putut nici trăi, nici scrie, atunci marea cultură rusă, cu legenda ei mărinimie, mi-a oferit scena, revista, editura. Respirația europeană a limbii ruse, curajul ei civic, chinătoarea căutare a cruntului adevăr, barbarismul și sfințenia topite împreună într-un singur verb m-au făcut să văd oarecum cu alți ochi și lumea din jur, și pe acea de acasă*” [1, p.164]. Cu atât mai mult romanul-pilot – „*Povara bunățătăii noastre*”, început în orașul de pe Bâc, a fost, cum menționează I. Druță, încheiat la Moscova, publicat în 1968 în varianta rusă și abia peste doi ani, în 1970, cu toată împotrivirea oficialităților comuniste republicane, a văzut lumina tiparului la Chișinău.

În același timp, sunt de observat (în cazul unor lecturi paralele) destule simetrii între romanele „*Povara bunățătăii noastre*”







32.09  
C 89

este cofinanțat din Fondul Social European prin  
Planul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

Investește în oameni!

STEFAN CEL MARE UNIVERSITY OF SUCEAVA

INTERNATIONAL CONFERENCE

**Critical discourse  
and linguistic variation.  
New investigation  
perspectives: receptions,  
analyses, openings**

First edition, Septembrie  
Suceava, Romania

82.0  
L66

**LITERATURA ÎN TOTALITARISM  
ȘI POST-TOTALITARISM:  
TEORII, PRACTICI ȘI POLITICI  
DE REPREZENTARE**

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC LITERAR  
CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ

Chișinău, 25-26 mai 2012

Chișinău, 2012

80  
S90

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA  
UNIVERSITATEA DE STAT "ALECU RUSSO" DIN BĂLȚI  
FACULTATEA DE LIMBI ȘI LITERATURI STRĂINE

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC INTERNAȚIONAL  
(30 octombrie 2009)

**STRATEGII ACTUALE ÎN LINGVISTICĂ,  
GLOTODIDACTICĂ  
ȘI ȘTIINȚA LITERARĂ**  
(ediția a II-a)

organizat cu ocazia a 55-ea aniversare a  
Facultății de Limbi și Literaturi Străine

ra bălțeană

80  
A434

Universitatea de Stat "Alecu Russo"

**MATERIALELE  
COLOCVIULUI COMEMORATIV  
INTERNAȚIONAL  
TRADIȚIE ȘI MODERNITATE  
ÎN ABORDAREA LIMBAJULUI**

consacrat aniversării a 65-a  
de la nașterea prof. Mircea IONIȚĂ

Bălți, 25 noiembrie 2006

80  
A434

Министерство образования и науки Республики Молдова  
Бэлцький государственный университет им. Алеку Руссо

**АКТУАЛЬНЫЕ  
ПРОБЛЕМЫ  
СОВРЕМЕННОЙ  
ФИЛОЛОГИИ**

Бэлць, 2001

859.0  
926ASOCIAȚIA OȘTEASCĂ  
„MĂESTRIA STRĂMOȘEASCĂ”

## DE LA NISTRU

PÎN' LA TISA...

ZILELE  
EMINESCUINTERNATIONALIST  
15-19 IANUARIE 2012

PREMIUL NAȚIONAL ROMÂN DE FILOSOFIE ȘI DE METAFIZICĂ (CONFERINȚĂ ȘTIINȚIFICĂ)  
 PREMIUL NAȚIONAL ROMÂN DE FILOSOFIE ȘI DE METAFIZICĂ (CONFERINȚĂ ȘTIINȚIFICĂ)  
 PREMIUL NAȚIONAL ROMÂN DE FILOSOFIE ȘI DE METAFIZICĂ (CONFERINȚĂ ȘTIINȚIFICĂ)  
 PREMIUL NAȚIONAL ROMÂN DE FILOSOFIE ȘI DE METAFIZICĂ (CONFERINȚĂ ȘTIINȚIFICĂ)  
 PREMIUL NAȚIONAL ROMÂN DE FILOSOFIE ȘI DE METAFIZICĂ (CONFERINȚĂ ȘTIINȚIFICĂ)

ZILELE EMINESCU 15-19 IANUARIE 2012

VINERI, 15 IANUARIE

09.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 10.00: Inaugurarea și deschiderea din Sala 1, Republica Moldova  
 11.00: Discuții de lucru în Sala 1, Republica Moldova  
 12.00: Prânz în Sala 1, Republica Moldova  
 13.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 14.00: Discuții de lucru în Sala 1, Republica Moldova  
 15.00: Încheierea conferinței în Sala 1, Republica Moldova

SÂMBĂTA, 16 IANUARIE

09.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 10.00: Inaugurarea și deschiderea din Sala 1, Republica Moldova  
 11.00: Discuții de lucru în Sala 1, Republica Moldova  
 12.00: Prânz în Sala 1, Republica Moldova  
 13.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 14.00: Discuții de lucru în Sala 1, Republica Moldova  
 15.00: Încheierea conferinței în Sala 1, Republica Moldova

DUMINICĂ, 17 IANUARIE

09.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 10.00: Inaugurarea și deschiderea din Sala 1, Republica Moldova  
 11.00: Discuții de lucru în Sala 1, Republica Moldova  
 12.00: Prânz în Sala 1, Republica Moldova  
 13.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 14.00: Discuții de lucru în Sala 1, Republica Moldova  
 15.00: Încheierea conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 16.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 17.00: Încheierea conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 18.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 19.00: Încheierea conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 20.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 21.00: Încheierea conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 22.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 23.00: Încheierea conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 24.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 25.00: Încheierea conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 26.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 27.00: Încheierea conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 28.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 29.00: Încheierea conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 30.00: Debutarea a conferinței în Sala 1, Republica Moldova  
 31.00: Încheierea conferinței în Sala 1, Republica Moldova

**Anatol MORARU**, născut în 18 septembrie 1958 în satul Scumpia, jud. Bălți. Studii: 1980—1984 — Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți. (Facultatea de Litere, specialitatea Limba și literatura română); 2002 — prezent — lector superior pentru cursurile Istoria literaturii române, literatura comparată. Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova, 2004. Membru al Uniunii Scriitorilor din România, 2012.



**Volum:** *Nou tratat de igienă* (nucle), Chișinău, Ed. Gunivas, 2002, Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor din Moldova, 2002, Premiul de debut al Fundației Culturale Române, 2002, Premiul de debut Cartea de Top a Salonului internațional de carte, Chișinău, 2003); *Turnătorul de medalii* (roman, Chișinău, Ed. Prut internațional, 2008); *Nu mă tentează* (povestiri, Chișinău, Ed. Cartier, 2011). Premiul Salonului Internațional de Carte, Chișinău, 2012.

**Lucrări didactice:** *Ion Druță. Opera epică și dramatică* (Chișinău, Ed. Arc, 2010); Premiul Festivalului Internațional Lucian Blaga, ediția 2012, pentru întreaga activitate literară.

**Prezențe în antologii și lucrări colective:** *Culegerea Probleme ale literaturii moldovenești*, Chișinău, Ed. Știința, 1990; *Manualul-studii Literatura română postbelică* (coauthor), Chișinău, Tipografia Centrală, 1998; *Orientări artistice și stilistice în literatură contemporană*, Chișinău, 2003, *Opera lui Ion Druță: Univers artistic, spiritual, filozofic*, Chișinău, 2004; *Culegerea Strategii actuale în lingvistică, glotodidactică și știință literară*, Bălți, Presa universitară bălțeană, 2009. *Culegerea Nicolae Esiencu. Spectacolul operii*, Chișinău, 2011. *Culegerea Discurs critic și variație lingvistică. Noi perspective de investigație: receptări, analize deschideri*, Suceava, 2011. *Culegerea Vladimir Beșleagă*, Chișinău, 2011.

## FECIOARA

În septembrie curent rotungesc 38. Am familie, sînt redactor șef la ziarul județean *Observatorul*, detest științele oculte și asta nu pentru că mi-ar plăcea cele exacte.

În copilărie rămîneam fascinat de cum mama, femeie religioasă, de altfel, ghicea în bobi ziua exactă a întoarcerii tatei din „reis”. Acesta „pleca cu vagonul”, avînd de fiecare dată în responsabilitate cite 50 de tone de vermut pe care îl preda fabricilor de îmbuteliere din diferite orașe din URSS. La întoarcere, era obligat să însoțească vagonul cu cisternele goale pînă la fabrica de vin din Fălești, astfel că uneori lipsea de acasă cite o lună și ceva. De exemplu, cînd era trimis la Vladivostok. Învățasem geografia „necuprinsei țări natale” mai degrabă din narațiunile tatei, decît din manualul respectiv și ciștigam de fiecare dată competițiile cu băieții din mahala, cînd ne jucam „de-a orașele”. Administrația fabricii îl prețuia pe tata: fotografia lui era pe Tabla de Onoare, în rîndul de sus. I-au dat și o medalie: „Za trudovuiu doblesti”. Tata se mai bucura de dragostea familiei și a rudelor și de stima vecinilor și a consătenilor. Avea o tîrnie de voință cum rar se întîmplă: să ai lingă tine ani în șir tone de vin și să nu ajungi bețivan terminat sau să nu capeți barem o ciroză...

Exercițiile mamei au început să-mi displacă după ce am citit în *Divina Comedie* cum prezicătorii se plimbau prin Infern cu capul suscit la spate. „Perfect, mi-am zis, dacă tot au îndrăznit să privească mai departe decît Dumnezeu, atunci să fie buni și să-și contempleze etern propriile spinări”. O iubeam mult pe mama și i-am împărțit impresiile de lectură. Efectul intervenției mele a fost nul: era convinsă că ghicitul în bobi nu cade sub incidența asprelor legi divine. Tata nu se amesteca, profesia îl făcuse areligios.

Oricum, eu am rămas neclintit pe poziții, deși, de atunci încoace, am avut destule nebulose în viața mea de familist și de om al cetății, cînd ar fi trebuit să recurg la „cetirea în zodii”.

Se știe de milenii că lui Dumnezeu îi place să-i testeze pe cei la care ține cel mai mult, pentru că aceștia pot duce cucoana bine.

Nicolai Trofimovici Cucoară a apărut în reducă într-o după amiază de miercuri, cînd munceam pe rupte ca să umplem cîmpurile



# NOUVELLES de MOLDAVIE

Anatol Moraru  
Claudia Parvulescu  
Mihail Stefan Prodan  
Mădălina Păunescu  
Nicolaie Bănuț  
Nicolae Spănuș  
Emanuela Ștefănescu  
Iulian Chiriac  
Iulian Chiriac  
Iulian Chiriac

## ANATOL MORARU

Auteur d'écrits en prose et critique littéraire. Il est né le 18 septembre 1958 à Scumplia, département de Fălești. A fait des études à la Faculté des Lettres de l'Institut Pédagogique «Alecu Russo» de Bălți qu'il a terminés en 1984; il y enseigne comme maître-assistant à la chaire de Littérature roumaine et comparée. Rédacteur associé à la Revue *Semn*. Parmi ses livres publiés: *Nouveau traité d'hygiène* en 2002; *Le Fondeur de médailles*, Chisinau, 2008; *Ion Drutș*: oeuvre dramatique et épique Chisinau, 2010.

## TOUS N'EN FONT QU'UN...

Karl Zaharovici Rabinovski avait l'habitude de se promener très tôt le matin dans le campus avec un masque de bonheur sur le visage et en fredonnant un hit soviétique. Prié d'expliquer la nature de cette expression de permanente félicité, le personnage a répondu avec la sagesse propre au peuple dont il est issu: „Je préfère être objet d'envie que de pitié”.

Quand j'étais jeune enseignant, je pensais parfois à m'évader du campus; or les lumières de Chisinau, c'est bien connu, peuvent fasciner tout provincial émancipé. Les années sont passées comme elles ont pu et j'ai compris que j'étais condamné à consumer les jours que Dieu m'a donnés (autant qu'il m'en a donné et tels qu'il me les a donnés) dans ce périmètre universitaire et dans cette ville pépinière du spleen. C'est pourquoi, prenant le masque de Karl Zaharovici qui se promène en ce moment, je veux le croire, toujours aussi heureux dans les jardins du Seigneur, je m'efforce d'enregistrer les pratiques des personnages du campus...

Jorge Luis Borges plaideait pour une idée, dingue, à première vue: „Tous les êtres n'en font qu'un et tous les livres aussi”, idée illustrée par Pierre Ménard, par l'auteur de *Don Quichotte*, *La Tour de Babel*, *La Loterie de Babylone*, *Le Jardin aux allées qui bifurquent*, etc. Si nous épousons avec passion le point de vue de Borges, alors tous les personnages du campus du district de Bălți sont un seul et même personnage...

Les bâtiments du campus abritent des facultés. Les facultés, si vous ne le saviez pas, sont structurées par chaires. Les chaires, à leur tour, sont constituées de professeurs. Les enseignants sont de toutes sortes, d'âges, de sexes, de sympathies politiques, de préférences culinaires, de qualifications professionnelles multiples.

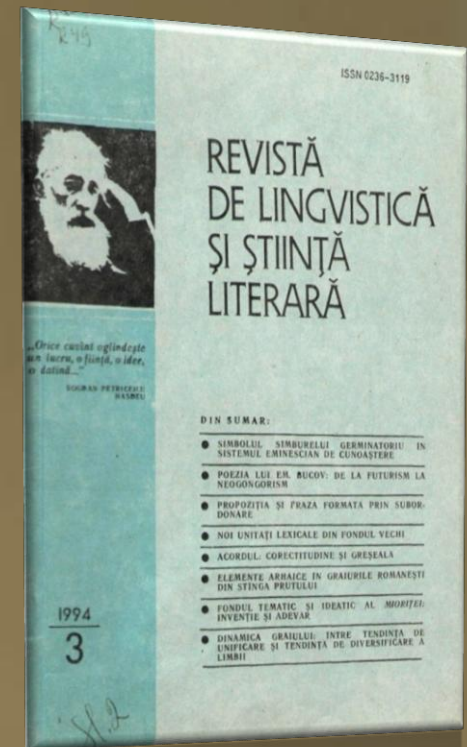
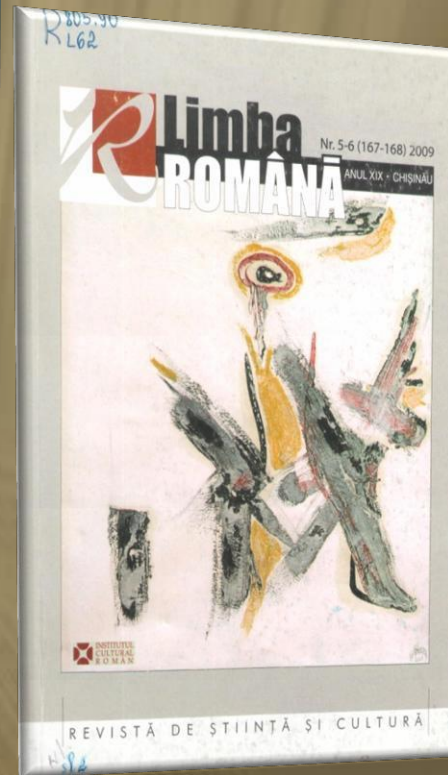
MOȘTENIRE

ANDREI  
CIURUNGA

SCRIERI

EDITURA  
ȘTIINȚA

# PREZENȚE ÎN PUBLICAȚII PERIODICE





Revistă editată de Institutul de Filologie al A.Ș.M. și  
Facultatea de Filologie a U.P.S. "Ion Creangă"

ISSN 1847-14

# Metaliteratură

Anul VIII, nr. 1-2 (17), 2008 (serie nouă)

critică • istorie • teorie literară

REVISTĂ A UNIUNII SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CXLVI

## CONVORBIRI LITERARE

FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867

Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

**„Fecioria este genetică, m-am născut cu gena feciorii”**

– dialog cu scriitorul Vasile ANDRU

**Nicolae Popescu. Povestea incredibilă a unui geniu al matematicii românești**

– Ioana MALAMEA în dialog cu Elena LIANA POPESCU

**Poezie: Gheorghe GRIGURCU**

**Basarab NICOLESCU – 70:**

Ana Maria BOTNARU, Irina DIACĂ

**Virgil SEMOLANU:** Andrei Marga

**Irina MAVRODIN:** Despre escul critic

**Maria CARPOV:** Din laboratorul unui tânăr romancier

**Elvira SOROBIAN:** Vintilă Horia – Jurnal de exil

**Nicolae STROESCU STĂȘIȘOARĂ:** Ronald Reagan văzut  
nu numai dinspre Occident

**Alexandru ZUB:** Erudiția în slujba istoriografiei: D. Ciurca

**Antonio PATRAȘ:** Bătălia pentru roman

**Ioan BOLBAN:** Lume mișcată în sue gastrice și tinctură onirică

**Radu VOINESCU:** Un Stoneheuge poetic

**Liviu GRĂȘOIU:** Revenirea cu destin

**Doris MIRONESCU:** Cinematograf și panopticum...

**Elena VULCĂNESCU:** La un portret inedit...

**Ioan BUDUȚĂ:** Pistis și gnosis

**Gheorghe FEDOROVICI:** Un strigăt tare

**Carmelia LEONTE:** „Frumușete străină am văzut”

**Dragoș COJOCARU:** Pacificatorul în Orașul Îngerilor

**Cronica literară: Cristian LIVESCU, Constantin DRAM, Dan MĂNUCĂ**

**Comentarii critice: Adrian Dima RACHERU, Vasile SPIRIDON,**

**Daniela PETROȘEL**

**Actualitatea literară: Emanuela ILIE, Șerban AXINTE,**

**Adrian G. ROMILA**



PROZĂ

## CONFUZIE ȘI EFECT

Anatol MORARU

E miercuri, zi aglomerată pentru domnul profesor. A avut cursuri, apoi, ședința Comisiei pentru Imagine a Universității și, pe urmă, consultație cu masteranzii. Acum tocmai iese din campus, parcă a scăpat de corvoadă. Obșnuiește de fiecare dată să meargă pe jos pe Independenței până la stația Centru. Urbea fără identitate arhitectonică, în care stă de 25 de ani, are partea ei de farmec și ea se numește bulevardul Independenței, mai exact, segmentul de la intersecția cu str. Pușkin și până maternitate, unde-și încredințează asfaltul cu Dostoevski. În acest perimetru străjuit de anafii, tei, pini, și blocuri turn, se pot întâlni creștinii care se vin de la Catedrala Sf. Constantin și Elena cu enoriașii care se întorc de la Sf. Nicolae, studenții care vin detașați de la universitate cu cei care se îndrăpătesc înseamnă între-școlii, orășeni și care se duc cu mașină spre Piața Centrală, Palatul Municipal de Cultură, Oficiul Străii Civile, Secția de Pașapoarte, Primărie, Pinacotecă, Teatrul Național, magazine, baruri etc., cu aborigenii care au vizitat deja instituțiile date, tipii țepile care se duc aiaurea cu personajele care vin de pe uriași. Rămâne doar să precizăm că e și locul unde se expun etermi îndrăgoști, înt-un cuvânt, e porțușca de anafii pe care locuitorii pot țese din anonimul urban. Deși e o zonă cu cei mai tare drive, rar când se produc ambutejași.

Într-o zi de Independenței, domnul profesor practic nu se uită la femeile în trecere, i-a fost de ajuns frumusețea studenților.

Abia a traversat strada Pușkin și aude cum cineva strigă: „Domnule profesor, domnule profesor!” Iși continuă înaintarea, dar vocea insistă. Emoțional vocativului este un hărbat între două vârste, de statură mijlocie, poartă pantalonii și sandalele ieftine, iar pe cămașă alba se văd insulțe de emeție ureche.

– Domnule profesor,

– Vă ascult.

– Mă scuzați, v-am căutat la facultate.

– Da.

– Am o problemă.

– Vă ascult cu atenție.

– De fapt, fică-mea are o restanță la dumneavoastră.

Flăește, e vina ei, n-a învățat cum trebuia, se vede, de, ca înțele, am auzit că simțea un profesor sever, dar vă vom fi muncosă, neapărat.

– Stimate domn, eu nu obișnuiesc să soluționez probleme de serviciu în stradă, în baie, în bar, la piață sau... în WC...

– Vă înțeleg, aveți dreptate, în toaletă nu se poate, nu-i

frumos, dar dacă nu lichidează restanța, o dau afară... și așa ni-e greu, mai avem încă două fete, învață la ficu, știți că simțeti om de valoare și de onenie...

– Derm de Oscar, nu.

– De cine vorbiți?

– Bine și cum fi zice domnișoarei?

– Langa Cristina.

– Nu-mi prea amintesc, la ce an e și la ce disciplină are restanță?

– Un moment, mi-a scris totul pe hârtie...

Personalul transpiră începe să caute febril prin buzunare, între timp, domnul profesor răspunde pe rând la salutul celorva universitari, care înțeleg că s-a gustat momentul.

– Aha, am găsit, deci, Langa Cristina, profesorul Anatol Cojocaru, restanță la Istoria Pedagogiei.

– Aha, deci, e o confuzie la mușce, mă numesc Anatol Cojocaru și sînt de la Filologie.

– Și eu unde să-l găsească pe cellalt, că toți au arătat la dumneavoastră.

– Întrebăți la Facultatea de Pedagogie și Psihologie, o zi bună.

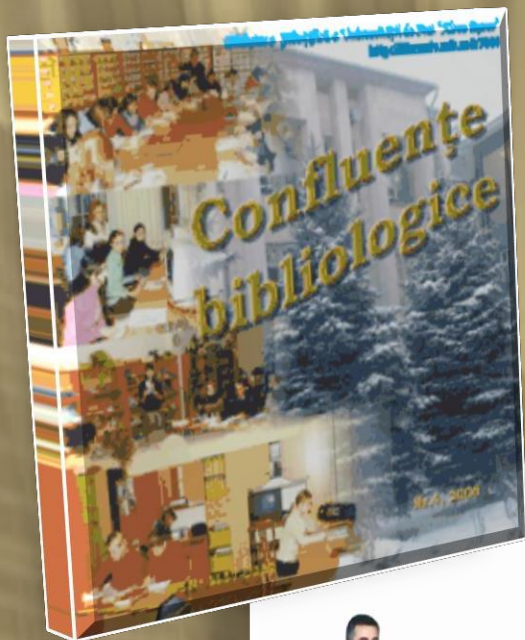
Revine treptat în apele sale și ajunge la stație, unde trebuie să aștepte autobuzul nr.18, care înfirze. Cumpără un Contract de la chioșcul din stație și-l pune în servietă, ca să aibă ce lectură în autobuz. La un moment dat, ochii i se concentrează pe caruselul împiedic al gâmlilor din cuprătorul cu microunde din pizzeria de alături. I se par niște planete planțuroase ce se învîrt în jurul unui soare electric uriaș. Închide ochii și abia acum simte o foamă de lup, dar nu intră în localul ce poartă numele unei insule mitice scufundată sub ape – cei 50 de lei pe care-i are în portmoneu n-au cum să facă puțin. Ar fi cazul să scoată bani de pe card de la bancomatul din coș, dar asta înseamnă să traverseze strada și ei este obosit.

Alături se oprește un BMW, verde ca frunza din balade. Se descinde portiera și o față cunoscută îl întreabă dacă merge acasă. Se forțază să-și amintească de unde îl cunoaște. Bărbatul de la volan repetă întrebarea. Abia cînd se apleacă pe bancheta din față, își amintește că s-au întâlnit o la o zi de naștere la un prieten, maior în poliția rutieră. De altfel, i-a produs o impresie bună atunci, nu s-a îmbătat. În plus, are o soție îmbrăcată cu gust și mîndroasă. Cînd BMW-ul a virat pe strada Bicoșeni, polițianul în civil i-a spus că l-a văzut de câteva zile... „Ce bine că v-am întâlnit. Am o problemă. Dar să vă spun cum o fost. Supravegheam traficul rutier lângă Dumbrava de Nuc, de asupra Corlătenilor. Am oprit un Ford, era murdar de

CONVORBIRI LITERARE

51

Martie 2012, Nr. 3 (195)



Confluente Bibliologice  
EDITORIAL



### Resurecția spirituală întirzie

Mai recent, ministrul Economiei, dl. Doorn a recunoscut cu o franchețe străjnică că Guvernul nu va mai putea majora, așa cum promisese curajos, salariile bugetarilor. Motivul este unul foarte serios - nu ajung bani. După ce citiva ani buni regimul a raportat voronicește că totul se schimbă sore bine, acum, iată, își declară impotența...

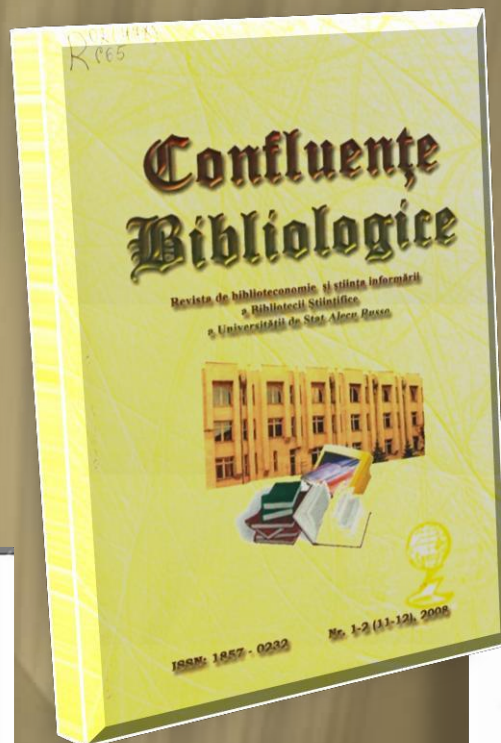
Este adevărat că, în 2006, au intervenit și factori nefavorabili: biocara exporturilor de vinuri și de alte produse agricole către Federația Rusă, scumpirea prețului la gazele naturale, închiderea frontierei cu România etc. Pe de altă parte, asemenea situații erau, într-un fel, previzibile, or, e de la sine înțeles: dacă te cerzi cu toți vecinii, riști să-ți înfrângeți caprele cu morcovii sau mearle crescute pentru export. Actuala guvernare promovează, din păcate, o politică extremă duplicitară și decalamentală.

În aceste condiții de austenitate și blocaj, e greu să ne imaginăm că în R. Moldova revitalizarea culturii ar avea vreo șansă. Doar dacă, în inima spiritului populist preferat, ar putea să-și viziteze cooptun pe președintele ghidului de a înțelega cămenii de atâraci să contribuie nu numai la renoverarea unei mânăstiri, amenajarea unor fîrți, dar și la (re)construcția unei / unor bibliotec. Dar cum asemenea investiții - construcția de bibliotec - nu prea aduc dividende politice, nu văd cum s-ar putea întîmpla o asemenea minune. Plus la toate, guvernarea nu a fost capabilă, ocamdă, să profite de avantajele vecinătății cu UE...

Astfel că, în această situație precară, trebuie să mizăm

și în continuare pe donațiile de carte și echipament, pe ajutorul financiar extern. Volumul resurselor financiare venite de la '90' - înlocuite din România și destinate fortificării culturii basarabene este amolui. Vom spune doar că nu întodeauna ele au fost distribuite și chetula judicioasă, unele partide politice, grupări, reviste, publicații, persoane reușind să beneficieze copios de bani transferați de București, fără a înregistra rezultate notabile. Nu putem spune că a existat proiectul bine elaborat al unei expansiuni culturale (ca, de altfel, și economice).

Ne preocupă, prin la urmă, partea luminoasă a fenomenului, or, nu trebuie să uităm niciodată binele ce ni s-a făcut. Amintim că la 29 august 1991 la Chișinău a fost deschisă prima bibliotecă de carte românească din Basarabia - Transilvania. Apoi, treptat, au fost înființate bibliotecile Onisfor Ghibu, Tilgoviște, Alba Iulia, Maramureș, Tigru Mureș, fiecare beneficiind anual de cîte 2.000 - 3.000 de volume. Ele aveau, în 2003, un fond general de 500.000 de volume. Tot datorită ajutorului dezinteresat al guvernului român au fost deschise bibliotecile de carte românească la Bălți, Florești, Ialoveni, Fălești, Ungheni, Strășeni, Orhei. De donații de carte au beneficiat și beneficiază: Biblioteca Națională, Biblioteca Municipală S. P. Hașdeu din Chișinău, bibliotecile universitare din capitală, precum și Biblioteca Științifică a Universității Alcu Russo-BGU. În special, grație ajutorului acordat de Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Institutului Cultural Român, Departamentului pentru Relațiile româno-rușe de pretutindeni



TINERII,  
BIBLIOTECA,  
INTERNETUL..

Anatol MORARU, redactor - șef

EDITORIAL

Este semnificativ faptul că 2008 a fost declarat în R. Moldova Anul Tineretului, Anul lecturii, Anul Drușă. Ne gândim, firește, la semnificațiile și profiturile culturale și nu la rațiunile și interesele (pre)electorale de care se ghidează guvernarea comunistă, cînd decretează sărbători naționale. Ar fi normal, și nu descoperim continente, ca această categorie socială să se bucure mero de o atenție specială, or, adevărul *Tinerii sînt o expresie a continuității, rămîne a fi, cu toate imițiaunile politice, unul axiomatic.*

Tinărul, lucru știut, se formează ca personalitate prin lecturi și devine performant cînd are acces la informații. În această ordine de idei, tinerii au astăzi la dispoziție două importante surse de formare / informare: *Biblioteca și Internetul.* O dispută la modă în ultimele decenii este cea a substituirii Bibliotecii cu Internetul, o discuție purtată uneori la limită și în care s-au antrenat deopotrivă și cei care preferă să obțină sume de conținuturi din cărți, dar și partizanii fervenți ai calculatorului.

Nu-mi asum poziția îngrată de arbitru al acestui "război", mi-aș permite doar cîteva clarificări de fond, care, de altfel, nu-s o nouate absolută.

Internetul oferă, într-adevăr, acces la informații 24 din 24, depășind net programul de activitate al unei biblioteci. Totodată, el oferă constant și simultan un volum aproape nelimitat de informații, fapt imposibil de realizat printr-o singură vizită la bibliotecă. Pe urmă, *Internetul* poate pune la dispoziție un număr înfinit de copii ale oricărui articol, volum, document, pe cînd numărul de exemplare chiar și într-o bibliotecă națională este, de regulă, limitat. Nu e lipsit de importanță pentru beneficiar și uriașa economie de timp și efort - *Internetul* dă posibilitatea căutării instantanee a informației, pe cînd într-o bibliotecă lucrul acesta e, practic, imposibil de realizat. *Internetul* poate conține, pe lîngă text, imagine și sunet, adăosuri foarte utile, mai ales, în cazul textelor din domeniul tehnice și a celor din cadrul istoriei și geografiei. *Internetul* oferă și iluzia unei comodități, intimități, dacă vreți. Și în fine, bibliotecile noi se construiesc nu în fiecare an, pe cînd viteza cu care se răspîndește accesul la Internet crește pe zi ce trece.

Biblioteca are avantajul să ofere un anume mediu pentru







# Sintagmele

Revistă a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți - Anul III, noiembrie 2012 - Redactor șef: Gheorghe Popa

## Un spirit educat să ducă lucrurile la bun sfârșit



Anatol Moraru, scriitor

**V**iața unui om merituos, ajuns la 60 de ani, se aseamnă, ca structura, ideologie și teologie, cu poezia unui roman total în care incape, ca în bursa unui chit, romanul înfățișat, romanul social, romanul politic, romanul mistic, romanul erotic, romanul de atmosferă, romanul de moravuri etc. Nimic nou sub soare, dacă ne gândim că, până și în cazul celor științe, lucrurile nu s-au întâmplat altfel. Vezi cei patruzeci și șase evanghelii și ai scrieri în mână și tupe diferite despre viața lui Iisus Hristos, deși Barcus, Placat, Luca și Ioani au fost apostoli.

Și totuși, în cazul domnului profesor Gheorghe Popa se poate realiza, cu tot relativismul în vigoare, o arborecență de opțiuni cu semantică înrădăcită. Astfel, lingviștii de la Academie și din alte instituții cu autoritate științifică în domeniul vor sugăuna, cu dreptăți căpătate, că profesorul universitar Gheorghe Popa e, la secolă și oră, cel mai bine lingvist din R. Moldova și vor aduce probe irrefutable.

Mii de studenți pot afirma cu mîna pe diplomă că domnul profesor Gheorghe Popa e unul dintre cei mai buni dascăli de la universitatea bălțeană și stît îndreptății s-o facă.

Discipolii promițători, cărora le-a fost sau le este șef de doctorat, vor vorbi despre un model de prestație științifică, definind magnetismul domnului profesor printr-o metaforă proaspătă: „În jurul lui se adună oamenii, precum cuvintele întru-o locuțiune”, înțelegînd că au avut noroc destul.

Colegii de catedră și de facultate vor mărturisii că domnul Gheorghe Popa e un foarte bun coleg, un om cald, de omenie și vor spune adevărul.

Subalternii domnului rector Gheorghe Popa, și cei din blocul I, și cei din campus, vor zice că e un bun manager și asta nu pentru că se gîndesc nopțile la mîrima suplimentului.

Sofia, doamna Lucia, îl prețuiește ca pe un Pădăreț vîdnic și generos și bine face. Ficele, Doina și Corina, vor spune că e un tată exemplar, din manuale de educație, și vor aduce argumente nenumerate.

Ginerii, Ruslan și Mihail, îl apreciază la

superlativ, precum își iubesc nevestele, și domnul Gheorghe Popa le răspunde cu reciprocitate maximă.

Nepoții Răvan, Cristi și Lucian vor spune cu fermite în voce că e un bunel mai bun pe lună nu-i, iar copiii, știe toată lumea, sînt adevărați.

„Înși amicii domniei sale vor jură că e un prieten adevărat, și la bună voie, și la nevoie, și atunci mai va putea contrazice.

Negrietenii și invidioșii vor vituperă că nu e un intangibil, inventându-i plăcare reale sau imaginare și... au dreptul la opinie.

Dumnezeu se va îndreptăți, afirmînd, cu blîndețe-l, funcția că le-a dat și alora virtuți multe, dar nu toți pot să-i ducă bine crucea și că, între noi, clericii, Sfîntul Gheorghe îi este simpatic.

Domnul profesor Gheorghe Popa trebuie considerat, de bună seamă, un om integru. Situarea în tipare ființele „rînduie”, construcția unui destin fabulos, e, credem, cea mai mare victorie pe care o poate reperta omul în lupta cu agresiunea istorică, cu amenzea și ingrătușimea umană.

Domnului profesor Gheorghe Popa i-a reușit din plin această întreprindere de importanță și pentru că e un spirit educat și ducă la bun sfîrșit lucrurile, or, cum spunea filosoful Nietzsche: „Cine are caracter, are în viață o trăire-tip ce revine mereu”.

În rest, vorba astronomilor, și soarele are piston.

Domnul profesor Gheorghe Popa împlinește frumoasa vîrstă de 60 de ani – *tu be continue!*

6

## Cronica literară

### O carte despre superlativul femeii

Oblăguit, timp de cîteva secole modele, doctrine, modele estetice au venit în teritoriile literare moldovenești cu preponderență din Paris, generînd nu doar epigoni, dar și cultul și ideea sincronizării, competiției.



Anatol Moraru

Există însă mai multe probe concludente (Nu! romanul francez de Romul Munteanu, *Penanajul literar în secolul al XIX-lea francez, Timp și spațiu în literatura franceză din secolul al XIX-lea* de Anca Sirbu etc.) ce demonstrează că demersul studii românești deși este în fază de recuperare, reorbiște modelul. Un argument edificator în acest context este și volumul *Pariziana romanescă mit și modernitate* (Editura Intitulat European, Iași, 2006), semnat de Elena Prus, un studiu monografic înedit în care autoarea își propune

constatare într-o textură de factură modernă. Cursajul de a răspunde acestei fascinate provocări a dat, însă, rezultate pe măsură.

„Pariziana... este la origine o teză de doctorat habilitant și, evident, acest fapt a determinat în mare parte structura (riguroasă) și stilul (savant) al cărții.

Dumitru Iținea remarcă în prefața la o altă carte valoroasă a Elinei Prus - *Poetica modalității la Proust* - o calitate meritorie: „... subtilul echilibru între rigurozitatea exigențelor și sensibilitatea artistică a stilurilor inovatoare”. Și în cazul *Pariziana...* Elena Prus își asumă umbele partituri a cititorului inocent și a lectorului specialist: „Am încercat să îmbinăm o lectură tradițională a personajului *Pariziana* (în capitolele II) cu o lectură modernă, marcată de deșeurile imagină și întrebare asupra sensurilor (în capitolele III)”, reușind să realizeze o interpretare poetică nouă a secolului fenomen original al colivăriei și literaturii franceze.

Succesul *Pariziana...* (calitățile volumului sînt în stare să satisfacă orizonturi de așteptare prestaționale) este augurat, în conștiința mea, de conceptul bine elaborat: „relaționale diversele moduri de reprezentare a femeii pariziene: socială, literară, mistică și teatrală, operați care presupun, respectiv, și interpretări adecvate: ontologice, estetice, eticologice și fenomenologice, precum și invocarea istoriei evenimentale și a evoluției mentalului colectiv”. Ar mai fi de remarcat

Pe troa și-și susține construcțiile teoretice, clasificările, demonstrațiile, admiterile cu materia epică necesară, Elena Prus, care are apert pentru proza franceză, li frecventază pe Zola, Maupassant, Flaubert, Balzac, Alphonse Daudet.

După ce revizitează dosarul critic al problemii cercetate și investighează dintr-o perspectivă socio-culturală întregul registru de proiectii identitare care definește *Pariziana* (*homo modernus, homo gallicus, homo discursivitatei, homo misticus, homo urbanus, homo ereticus, homo dramaticus și homo ludens*), Elena Prus emite judecări fără curbur:

*Pariziana este femeia modernă care cantă să se desechibale prin felul său aparte de a fi. O caracteristică distinctivă de elitism și diferențiere. Pentru Pariziana distinctă de la spirital socialist este caracteristic un rafinament sofisticat. Dorința lor de excentricitate, izbucnirea stilului, eforturile permanente de a-și lăsa fără sfârșit audiența, se compun cu coștiza Profană din a se demara de vulgaritatea culturală ereditară. Pariziana intră în discuție toc ce se numește în savante opere moderne sau le savante opere a feminin.*

*Pariziana este femeia modernă conștientă de valoarea sa. Ea este superlativul femeii în general, și al femeii franceze, în special. A fi femeie și a fi Pariziana este un rîl dublu.*

*Femeia pariziana cîntăză afirmarea unui anumit tip de autenticitate specific franceză și pariziană: (...) „Esențialitatea se printr-o formă de mimopretică a aparenței. Pariziana este arta în tot ce o înconjoară, de aici poezia mistică, poezia eretică, poezia mistică, poezia eretică, poezia mistică”.*



av, în destule pagini, o ireversibilități forță de reducere. Două cîteva exemple illustrative: *scări întinse, Pomiis nouă, cu pași mîncîși, dictez, dar oris, pe scări, pe baricade, în labiri, în prab, în aluz în silabă, desigură o considerabilă energie în vederea emancipării sale! Surs: Femeie pariziana a lui Maupassant sint mai puțin naive, mai p simoniacale, mai apogee de bărbat, pentru sint amant și prieten! Surs: Imaginea Elinei Prus în secolul al XIX-lea este în viață, de la acțiunile lui Napoleon pînă la Revoluția și Restaurație alternativă Surs: Pariziana nu poartă baine pentru a se acoperi, pentru a se descurpi urmasi. Rașon orăru și tradiția domului. Războiul este om cu boma pităci, pentru a fi în vîntare omă ce se pînă și sub fuzile largi și răbomă alții neobruș... ”Să, în fine, Pariziana de la sfîrșit sechibă este mai îndobitoc în pariziana sa: cu schimbat și inversat războiul și geometria habilitat istoric, devenind agent al scandalului poeziei de amor, de adăbur dictez”.*

Mai mult decît justificat mi se poart și consideră autoarea că *Pariziana* este și personaj postmodernist amant la literă: *Pariziana amantă amantă trăitor postmoderniste, cum ar fi integrarea în cultura spirituală, bazată pe impresivitate, dimenșionare ludică și fantastică, modernitate spontană, triumfală istorică asupra stărilor acedente stărilor de viață și în autenticitate*

Ay vrea să cînt și Pariziana romanului și modernitate, o carte să-lă și în poezia și în vîntă eretică. În fine și în poezia satisfăcîtoră întinșare, se dovede în obșcu



## Paul Goma: un înnoitor al prozei românești

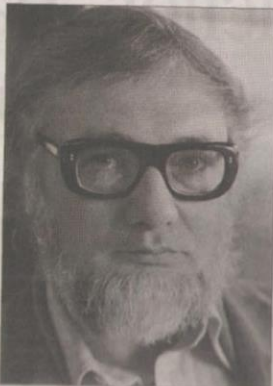
**Paul Goma: „un foarte bun scriitor”**

Paul Goma este, esteticeste vorbind, un scriitor singular și singular. Literatura, în concepția sa, „se face în solitudine, este o chestiune individuală, și iese sau nu iese” (1). Nu-i plac ierarhiile, or, vanitatea e calitatea oamenilor mediocri și nici lărgimentarea a exercițiului propriu oamenilor slabi. „Eu, zice Goma, nu văd arta în general, literatura (...) lărgizată strict, ci pentru că ea e o chestiune și de gust, poți să spui așa: cineva este un foarte bun scriitor, iar cineva nu prea este un bun scriitor. Dar apoi numărul 1, numărul 2...” (2). După punctul și înțelegerea noastră, Paul Goma este, ca să-i utilizăm terminologia, „un foarte bun scriitor” dar, din nefericire pentru el, unul român.

**Clebanii - turnători la securitate**

De unde și bucură neșpus, mai ales pe noi, basarabeni, boomul Goma din ultimii ani. Spun asta nu pentru a ne alimenta o infatuare geografică. Cred că atunci când va fi redactată o istorie adevărată a contribuțiilor scriitorilor ardeleni, basarabeni și bucovineni, aflați timp de secole sub o cruntă oprimare etnică, la devenirea și (p)refacerea literaturii române, Paul Goma se va număra printre scriitorii întemeietori. Asta pentru că energiile condensate în ființele năpăstuite libanese dintoalea noastră, puse ca răurile de munte, apele cărora schimbă fața câmpiei literare.

În fața poetam, spunea Juvenal. Răzvrătirea asumată cu întreaga biografie împotriva neadevărurilor de tot felul constituie



sale profunde și a învins. Trebuie să înțelegem că verticalitatea sa a

o trăiesc sincer odată cu venirea armatei române în 1941, episod redat în romanul *Dim Calidor*. Revenirea ostagilor români după un an de afare a sătenilor sub regimul stalinist a însemnat restabilirea firescului, a ordinii lumii.

**Libertatea nu există**

Posibil, Iona lui Sorrescu ar fi aderat, că să continuăm șirul supozițiilor, prin acea metaforă extraordinară, de substanță metalică din finalul dramei: „Întreaga lume e o bucată de chif”, la concluzia la care ajunge Ilarie Langa, personajul din *Omnia liberati* din detenție, el constată că libertatea nu există. În



„Nu se mai poate așa!”  
Anatol Moraru

Alex Ștefănescu, nu s-a temut să declare „exact ceea ce ar fi declarat ei (românii - A.M.) înșiși, dacă ar fi avut curaj...” (4; 644).

**„Sadoveanu era Coabliul de murdărie”**

Paul Goma nu este un personaj înfuriat de toată lumea literară, întrucât rar cui îi plac oamenii intrinseci și integri, care au obținut prin sacrificii dreptul moral să

## „Pornografiile de la Bălți”

Fragment dintr-un interviu cu Anatol Moraru, realizat de Vitalie Răileanu

- Stimate Anatol Moraru, știu că citești mult, dar mai știu că și semnezi cronică literară. Este cronică literară o școală obligatorie pentru un cercetător literar?

- Am deprins „nărvul” cititului din copilărie. Fiecare pionier sovietic avea, după moda timpului, două visuri: să se odihnească în renumita Tabără „Artek” și să devină cosmonaut. Eu aveam șanse minime în ambele cazuri (timpul a confirmat acest lucru), însă citindu-i pe J. Verne, D. Defoe, T. Heyerdahl, H. Melville, A. de Saint-Exupéry etc., am putut să „cobor la fund de mare”, să „zbor spre Lună”, să mi asum singurătatea pe o extraordinară insulă din Pacific și tot așa.

- Crede că ai dreptate, cărțile mele au plăcut indoezebi liceenilor și studenților. Cine știe, poate faptul că mă afla zilnic în fața studenților mă avantajează să cunosc mai bine lumea lor, mă determină să scriu lucruri conforme



romanului „Turnătorul de medalii” și a volumului de povestiri „Nu mă tentează”. Mă refer indoezebi la reacțiile cititorilor veniți la lansările din cadrul proiectului „Chișinăul citește o carte”. E adevărat că polemica vă produce o deosebită plăcere?

- Când vor avea dimensiunile valorice ale „noulii roman francez” sau „new criticismului”, vom discuta în termenii respectivi. Deocamdată, mi se pare că fenomenul e în faza de evoluție, de cristalizare, de unde și riscul unor definiții care să notindă totali.

Exemplul doveditor este așa-numita polemică dintre atletul moralității, Andrei Strâmbeanu, și „pornografi de la Bălți”.

- Cum definești, de fapt, ceea ce numim noi acum „noua literatură”, „noua critică literară”?

- Când vor avea dimensiunile valorice ale „noulii roman francez” sau „new criticismului”, vom discuta în termenii respectivi. Deocamdată, mi se pare că fenomenul e în faza de evoluție, de cristalizare, de unde și riscul unor definiții care să notindă totali.

Cred că le va reuși acest proiect ambițios, or, per ansamblu, nu au altceva de făcut decât revoluții estetice

- Pe final, o întrebare indiscretă: ce anume ai vrut sau ai fi dorit să scrii, tu cercetător și scriitor și simți că nu vei reuși?

- Nu știu dacă „Am vrut cândva s-o fur pe Mona Liza”. Poate o „Comedie inumană” sau o „Istorie a literaturii române” cu măcar... „Un secol de literatură”. La modul serios, sigur că trăiesc deja anumite regreturi și nemulțumiri. Și nu e vorba de noaptea în furtura scriso-

# REFERINȚE CRITICE



Lansat ca analist literar, dar cochetând și cu poezia, în cel puțin două cazuri (le-am și afișat), pentru a-și necăji comilitonii liricoizi mai degrabă, Anatol Moraru s-a înscris oarecum din mers, cu un fel de pas lateral, în cel mai recent pluton al prozei românești din Basarabia.

(LEAHU, Nicolae. *Despre libera circulație a mărfurilor intertextuale*, pp. 3-9).





## Confidență și confiență în *Nou tratat de igienă* de Anatol Moraru

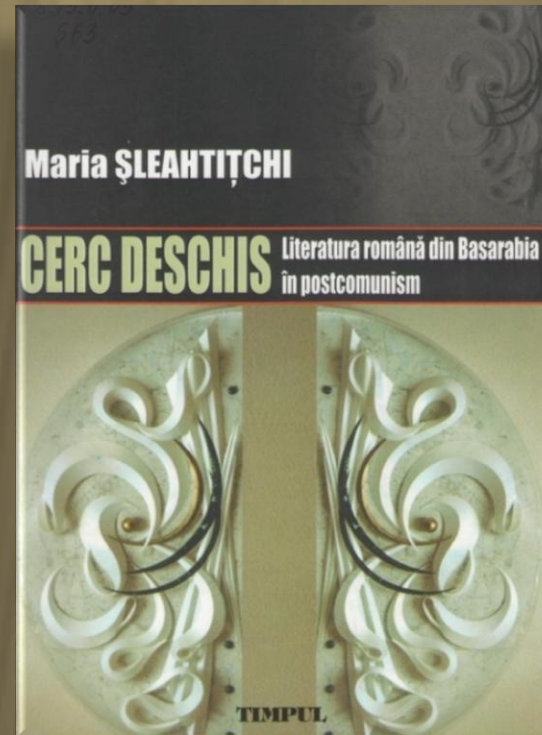
**M**ișcarea vie a postmodernismului în literatura română din stînga Prutului are o importanță incontestabilă prin faptul existenței sale mai întii, apoi prin întinderea terenului pe care ea se aplică acțional. Iar interesul ce a știut să-l deștepte în public constituie un merit aparte.

Iată de ce, în acest context, debutul literar al lui Anatol Moraru cu volumul de proză *Nou tratat de igienă* (Editura Gunivas, Chișinău, 2002) nu pare deloc întirziat, iar în mai toate cele zece nuvele tocmai adolescența devine justificarea unei atitudini stilistice: volubilitatea, sarcasmul și lirismul, inocența relatării, exaltarea suplinită de iluzia naivă și de banalizare eronată, totul pare a fi motivat prin vîrsta personajelor. Această vîrstă, înainte de toate, e a însuși autorului, interesat aproape în exclusivitate să reia de o manieră proprie teme și subiecte literare consacrate.

Anatol Moraru reușește să atragă cititorul în acel univers imaginar menținindu-l prin aplecături stilistice și printr-un umor de bună calitate: „...Voldemar a intervenit furibund. Și pentru că e în puterea noastră de decizie, menționăm că, în afară de păroșenia sa inconfundabilă, Voldemar



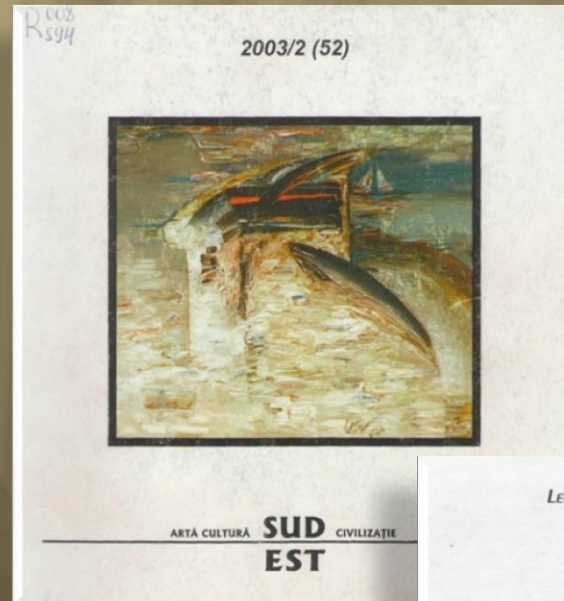
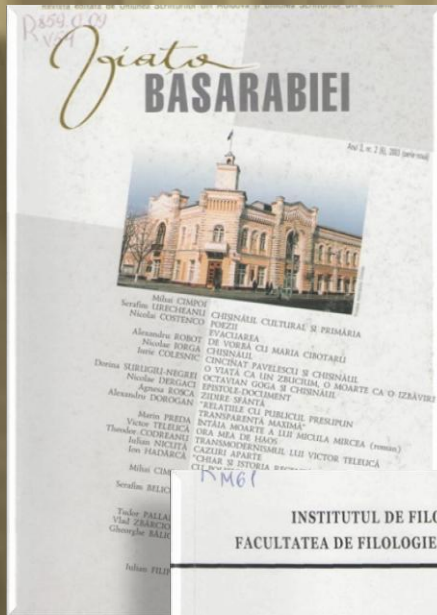
Anatol Moraru  
*Nou tratat de igienă*,  
Gunivas  
Chișinău, 2002  
80 pagini



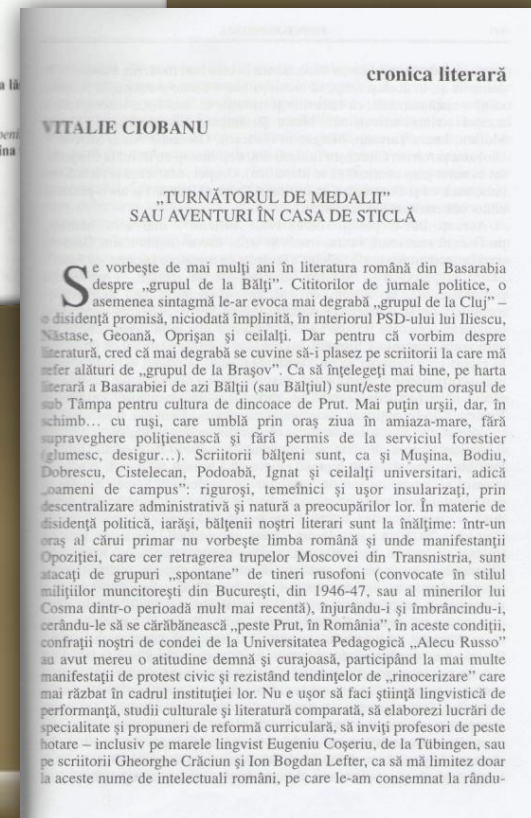
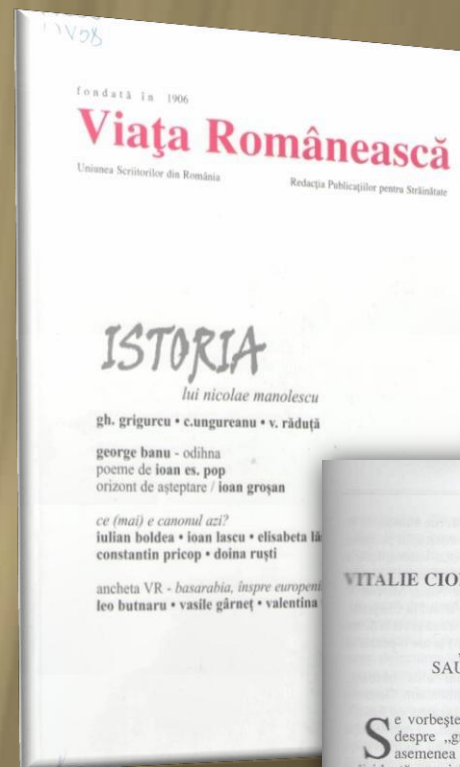
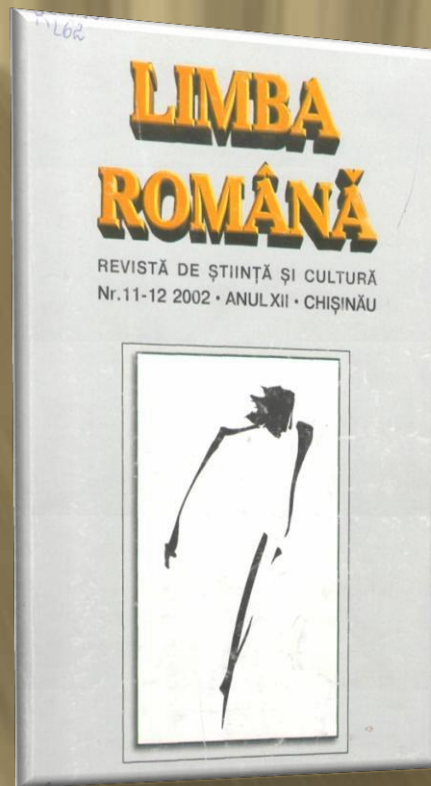
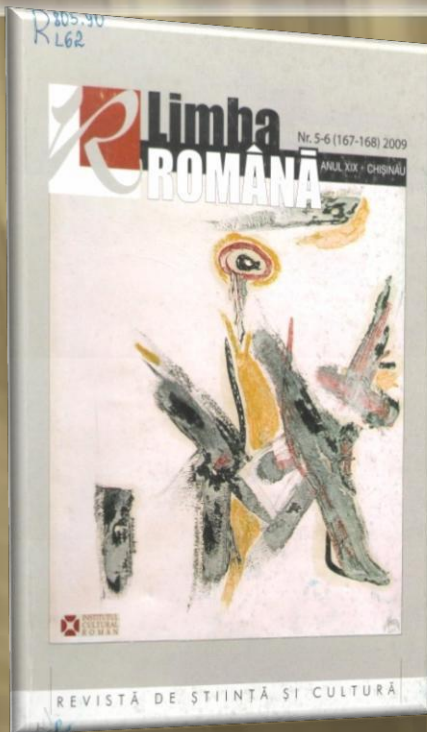
***Noul tratat de igienă* este o carte scrisă dintr-o respirație, care se citește cu sufletul la gură, solicitînd un cititor ce știe să alerge bine suta de metri a prozei captivante.**

**ȘLEAHTIȚCI, Maria. *CERC DESCHIS*. Literatura română din Basarabia în postcomunism.**

# REFERINȚE ÎN PUBLICAȚII PERIODICE







... Anatol Moraru vine din lecturi, are o cultură fundamentală pe care o pune permanent în evidență cu o dezinvoltură admirabilă, evitînd cu eleganță excesele și trivialul. Autorul are harul replicii. Cine îi cunoaște scrisul (nu atît de mult în cantitate, dar, fără îndoială, cu personalitate inconfundabilă și cu mult curaj), îi remarcă imediat marea disponibilitate în vederea ludicului.

(ȘLEAHTIȚCHI, Maria. Totul despre el... In: *Timpul*,  
2004, 30 apr.)





Fondator: Constantin Tănase

# Timpul

Unicul Cotidian Național

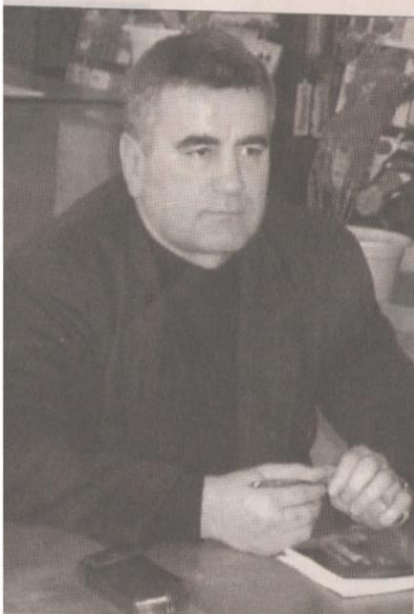
E timpul să știi!



• TIMPUL • COTIDIAN NAȚIONAL INDEPENDENT • WWW.TIMPUL.MD

AICI ȘI ACUM

3



## OMUL SĂPTĂMÂNII

**Anatol Moraru,**  
critic literar, publicist, prozator, lector universitar, doctor în filologie

**Studii:** Universitatea de Stat „Alocu Russo” din Bălți, Facultatea de Litere, specialitatea Limbă și literatură română (1980-1984); Studii de doctorat la Institutul de Limbă și Literatură al Academiei de Științe a Moldovei (1986-1989).

Scritorul și profesorul Anatol Moraru este o prezență activă în mediul literar și cel universitar din capitala nordului. S-a născut în satul Scumpia, județul Bălți. După absolvirea Universității și a studiilor de doctorat, a efectuat diverse stagii de documentare în România, SUA, Ungaria și Rusia. Din 2002 până în prezent este lector superior la Catedra de literatură română și universală a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți. Este redactor-șef al revistei „Senn” (din 1995). În afară de activitatea didactică, el coordonează Cenaclul literar „Kontur”, ai cărui membri au bune legături cu cei de la Atelierul „Vlad Ioviță”, condus de Dumitru Crudu. A semnat volume de proză „Nou tratat de igienă” (novele, Editura „Günivas”, 2002, distins cu premiul de debut al Uniunii Scriitorilor din Moldova, 2002 și Premiul de debut Cartea de Top a Salonului Internațional de Carte, 2003), „Jurnalulor de medii” (roman, Editura „Prut Internațional”, 2008) „Nu mă tentează” (povestiri, Editura „Cartier”, 2011), lucrarea didactică „Ion Druță. Opera epică și dramatică” (Editura „Arc”, 2010), precum și zeci de articole în presa periodică. Cu ocazia zilei de naștere, TIMPUL îi dorește multă-multă sănătate, inspirație și noi succese în activitatea didactică și cea de creație.

140

Fondatori: George Bacovia, Grigore Tabacaru (1925)

# ateneu

Revistă de cultură  
Nr. 6 (418)

• Editor: Consiliul Județean Bacău • Anul 41 (serie nouă) • Iunie 2004 • 10.000 lei • Abonamente: 5000 lei •

ateneu

## din Basarabia

Leo BUTNARU

### A evada din secolul trecut



Si astăzi, se mai întâlnesc anumiți scriitori, dar – se crede – și spirite critice mai schimbătoare, care i-ar contesta literatură română din Basarabia capacitatea de a produce ceva cu adevărat remarcabil. Sceptici s'îi de înțeles, însă nu și „spiritele critice schimbătoare” (și schimbabile?), dat fiind că unii din cei ce s-au oferit să împezească toate xele legate de condițiile etnologice au contribuit la accentuarea confuziilor. Putem cădea de acord că pe harta literaturii în cauză tu se remarcă nume de format (foarte) mare care ar echivala, simbolic vorbind, cu niște capitale (sau – fie – doar cu niște catedrale...). Însă autori demni de mai multă atenție și o mai bună înțelegere nu lipsesc. Mă voi a că literatura din Moldova de Est este insuficient analizată atât în „plan istoric”, cât și în plan „exten”, adică panormănesc.

Bineînțeles, în beletricia transportată s'ia intrat și o sensibilă schimbare de paradigmă, mutați canonice, fapt învederat cu prozantă baten de trei importante reviste „Contraltor”, „Sud-Est”, editate la Chișinău și „Senn”, ce apare la Bălți. Chiar din ele și s'în ele se înțelege și se atestă practic că o nouă literatură presupune și o nouă cultură a lecturii. Însă, în mare, „pe câștigat vorșen” situația rămâne încremântată în clișee și suficiență.

E lesne de înțeles că autorii răvesc (ca și cum... instinctiv!) găștrângerea ideatică și stilistică artei lor în suflătele și constanțele actuale. În special, în cele ale colegilor și criticii literare. Însă, la noi, scriitorii de vârstă înaltă s'ie de, ca și odinioară, să trăiască răzidmăia așteptării și tristetea dezamăgiri. Jopei de ecor”, cum i se întâmpla și lui George Meneuc care mărțuțea cu amărăciune (regretată că nu s'ia făcut medic, o scriitor). Un suferinț, tământuță de mine, mi-a lipsit mai multe cuvinte bune decât colegii de breșară, care păstăză o tăcere stupidă la orice apartine literară”. În ianuarie 1985, Nicolae Romanenco îl scria lui George Meneuc: „Critică noștră literară în marșă...”. Într-o scrisoare adresată lui Ștefan Bănuș, el transmitea: „Scriitorii din Basarabia s'ie de, ca și odinioară, să trăiască răzidmăia așteptării și tristetea dezamăgiri. Jopei de ecor”, cum i se întâmpla și lui George Meneuc care mărțuțea cu amărăciune (regretată că nu s'ia făcut medic, o scriitor). Un suferinț, tământuță de mine, mi-a lipsit mai multe cuvinte bune decât colegii de breșară, care păstăză o tăcere stupidă la orice apartine literară”.

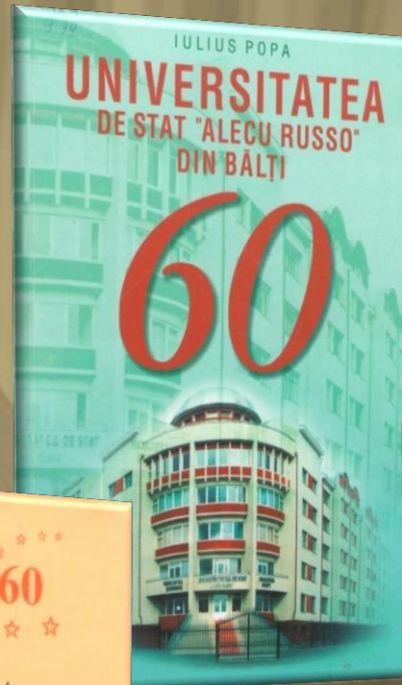
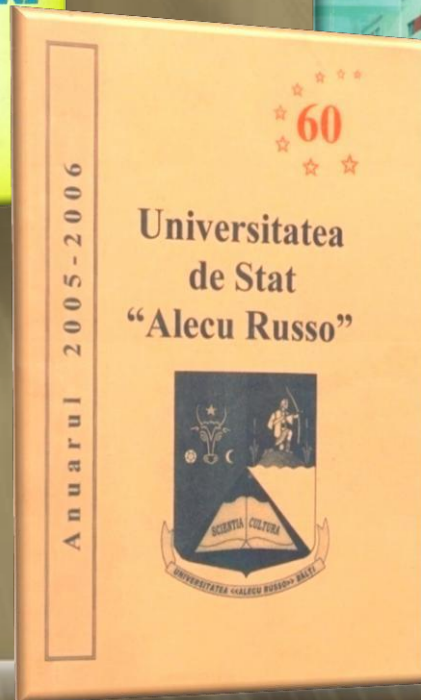
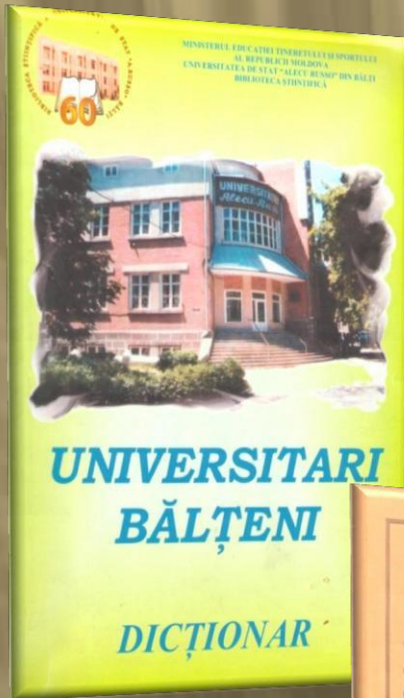
(admis...), și totdeauna au subevaluat sau au trecut sub tăcere lucrările care atestau un pronunțat caracter estetic și o formulă modernă de expresie, dănd primat minoros ideologicului aberant în detrimentul valorii. Rațiile se resimt, înalt din unghiul de evaluare al angajamentului consensatizat într-un cânt mai înalt grad al competenței ca distincte și particularizate profesională, față de mulți din cei care sunt considerați scriitori, la noi, în zona aproximativă și... ne-deplinătăți funcționale, critica păstrează o neutralitate constatativă, iar unora chiar la prefațarea sau postfațarea biocuvântărilor mediocre adănuștii de texte. În schimb, de cum se gândesc la scriitorii mai tineri sau la revista „Contraltor”, respectiv „colleg” cad într-o depresie delirantă, bombastică-accuzativă, deranjată de faptul că acestia îndrăznesc să spună adevărul despre unele fenomene caraghioase din viața literară. De regulă, nemulțumii de prestația mai junilor condelați sunt cei de o slăbă cultură profesională, de o înțelegere nelinută „la z”. Sigur, un atare handicap nu poate să nu-i facă decât agresivi și intoleranți față de modificările de paradigmă ale literaturii contemporane. Nici nu se poate aștepta o altă reacție din partea celor care nu au munit cu oșarde în bibliotecă și astăzi se tem de deajurarea clasificării valorilor tradiționale realiste-socialiste. (S) Într-o scrisoare adresată lui Ștefan Bănuș, el transmitea: „Scriitorii din Basarabia s'ie de, ca și odinioară, să trăiască răzidmăia așteptării și tristetea dezamăgiri. Jopei de ecor”, cum i se întâmpla și lui George Meneuc care mărțuțea cu amărăciune (regretată că nu s'ia făcut medic, o scriitor). Un suferinț, tământuță de mine, mi-a lipsit mai multe cuvinte bune decât colegii de breșară, care păstăză o tăcere stupidă la orice apartine literară”.

national, panormănesc. E bine (ei rău!), în aprecierea celor mai buni autori din Moldova de Est critica din dreptul Prutului nu dispune nici pe departe de suficiența dată asupra creației acestora și nici nu e prea pusă pe identificarea lor. Apoi, încă nu se decide a renunța la unele prejudecăți și clișee de-a gata minimalizatoare, plămăduite din nou, însă nevăzute astăzi. Se mai găsește câte vreau nu prea împlinit scriitor bucoarețean care își zice, hai să-i găsesc (cu tot înădrinul) niște hașchile colegului meu din Chișinău, că presa se arată ei nu știu cum fără complexe (aproape... ireverențioasă, ce mai!) etc. și, pretentiosul plavazior constată, iată, iei, un reacționism, dincolo un basarabizism, hipereventual de el neputând fi înțelegător precum, de exemplu, cei care i-au ajutat pe ardeleanul Nicolae Breban să depășească anumite stângăcii de expresie, ori neștiind că, uneori, Mircea Eliade i se adresa lui Constantin Noica să-i ajute la plăpândărea frazelor prut-bolovinoase? Deci căcrotășii, sclavii precceptorilor, precum este, spre exemplu, colegul orădean Ion Simur, nu poate fi un generos, nu poate fi un scriitor și un intelectual adăvrat, dacă află plăcerea în adomestării răuvoitoare adresate – la hura! – contrariilor prutonienști, chiar dacă unii din ei li sunt niște superiorități ca talent și prestanță. Nu o singură dată, se poate constata că în mulțimea scriitorilor din

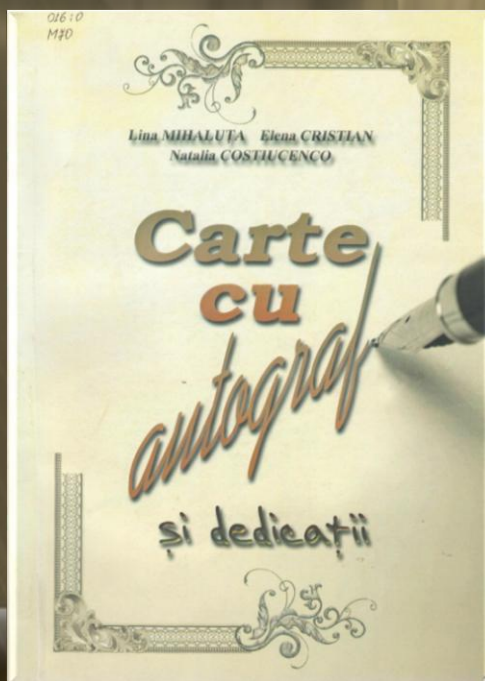
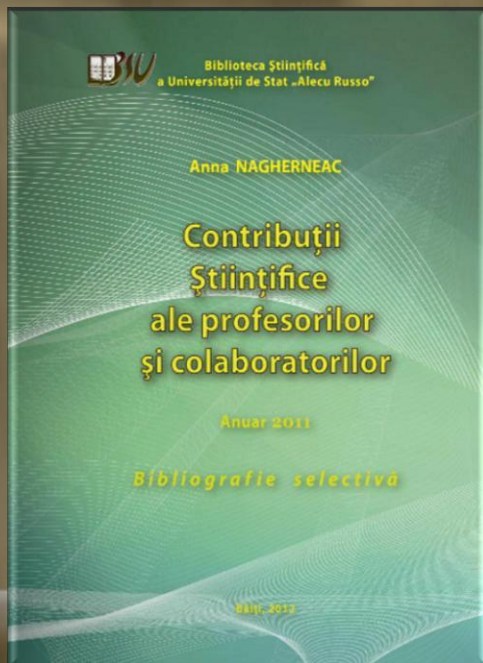
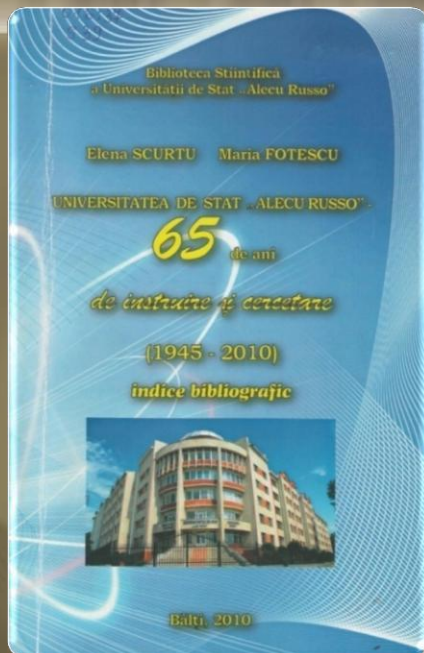
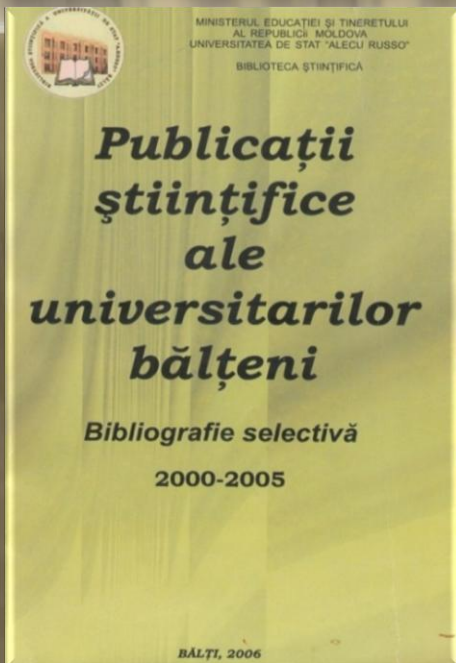
franchetea de a recunoaște că și între Prut și Nistru sunt scriitori nu numai valoroși, ci care nu seamănă decât cu... ei înșiși. Adică, autori originali de o clară distincție în contextul literaturii române. Pe de altă parte, regionalismul, provincialismul, localismul nu sunt numai decât doar basarabene, autohtonism (și chiar autoșism) și suficiență județeană sau regională (omșari) și suficiență culturală Panromănească, unele desuși factori de climatizare locale nu prea vor să se raporteze la Prutului și intră în atenția unor antologatori bucoarețeni (procum în cazul lui C. Abăluță) din cauza jocurilor prețioase canoicice exagerate și... ne-arbitrate de voce (de foarte) nu adevărat recunoscuți ca autorități în domeniul. Astfel că, în mare, în viața noastră literară (de pretindente) e prea puțină distincție și inteligență, nu rămânând – după remarcă din Al. Paleologu – a căvancanilor insipide, măruntilor stategici obscurități și rivalităților porfite din absurd și nemăsurată vanitate.

Poate că tocmai și din așa-enumeratele motive triste, în Moldova de Est profesia de critic s'io asună mai mult scriitor „pur”, rămânând în continuare poezii sau prozatori (Vitalie Ciobanu, Nicolae Leahu, Vasile Gâmet, Em. Galaciu, Paun, Arcadie Suceveanu, Mircea V. Ciobanu, Maria Săchetcă, Vasile Romanenco, Irina Nechă, Anzol Moraru...). Pentru că un scriitor care vrea vocația curiozității, a nouă, a metaforicelor spirituale pe care le tipune contemporanitatea, modernitatea, dreptul a agitație stringente necesitate de a evada din clișee sau prejudecăți (–ge apoli), devine, precum literatura română în general, și componentă et diferă Nistru și Prut semestri și componența de a-și reinnoi permanent practic și teoria, ca situație și...

# PERSONALIA







# REFERINȚE ÎN DICȚIONARE



M

REFERINȚE: Beșleagă Vl., *Un mare bărbat al Neamului*, pref. la vol.: *Haiducul Tobultoc*, Ch., 1989; Negru N., *O imagine reală a economiei naționale*, „Lit. și arta”, 1997, 16 ian.; Chircă S., *Cuvânt despre profesorul universitar și omul de știință Dumitru Moldovan*, în cartea: Moldovan D., *Indice biobibliografic*, Ch., 1998; Șoimaru V., în *Calendar Național*, Ch., 2006.

E.Ț.



**MORARU, Anatol** (18.9.1958, Scumpia, Fălești). Prozator, eseist, conferențiar universitar. A absolvit Facultatea de Litere a Institutului Pedagogic „Alec Russo” din Bălți (1984). Studii de doctorat la Institutul de Limbă și Literatură al Academiei de Științe a Moldovei (1986-1989), unde susține teza de doctor în filologie având ca subiect corelația individual-social în poezia basarabească din anii '70-'80 ai sec. XX. Prezent în culegerile:

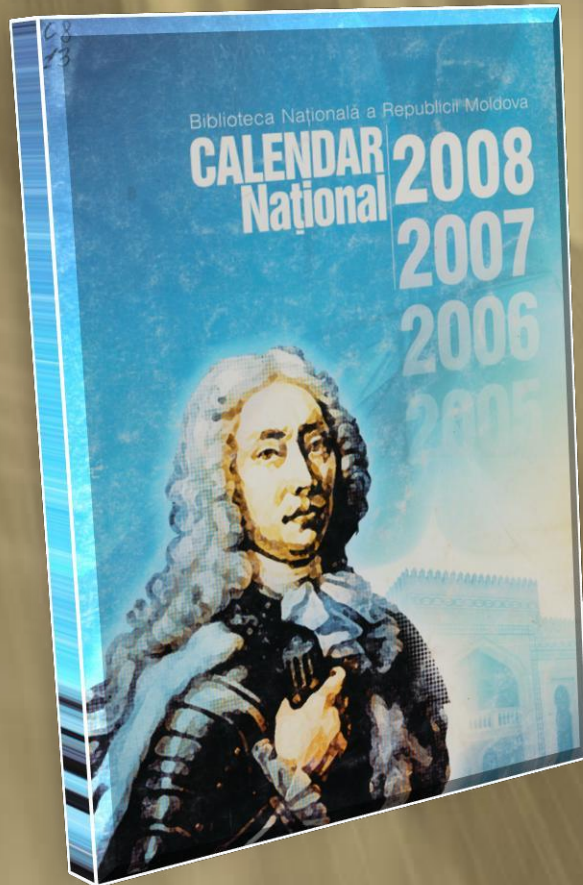
*Probleme ale literaturii moldovenești* (1990); *Literatura română post-belică: Integrări, valorificări, reconsiderări* (1998); *Orientări stilistice în literatura contemporană* (2003). Titular al Catedrei de literatura română și universală a aceleiași universități. Redactor asociat la revista „Semn”. Colaborări la revistele: „Basarabia”, „Limba Română”, „Revistă de lingvistică și știință literară”, „Contrafort”, „Literatura și arta”, „Lecturi filologice”. Debută cu volumul de nuvele: *Nou tratat de igienă* (2002, Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor din Moldova; Premiul Fundației Culturale Române), urmat de romanul *Turnătorul de medalii* (2008).

*Miza lui Anatol Moraru este (auto)ironia. Proza Craii de modă nouă împune prin titlul său o lectură intertextuală...* (Iulian Ciocan)

OPERA: *Nou tratat de igienă*, Ch., 2002; *Turnătorul de medalii*, Ch., 2008; *Ion Druță: Opera epică și dramatică*, Ch., 2010.

REFERINȚE: Curtescu M., *Nou tratat de igienă stilistică*, „Contrafort”, 2002, sept.-oct.; Chivu M., *Un basarabeian târgoviștean*, „România literară”, 2002, nr. 50; Răileanu V., *Confidență în „Nou tratat de igienă”*, „Limba Română”, 2002, nr. 11-12; Chiper Gr., *Doamne! Ce mizerie și ce lume nebulă*, „Sud-Est cultural”, 2003, nr. 2; Ciocan Iu., *Anatol Moraru*, în vol.: Ciocan Iu., *Incursiuni în proza basarabească*, Ch., 2004; Șleahțișchi M., *Totul despre el...*, în vol.: Șleahțișchi M., *Cerc deschis...*, Iași, 2007; Pohilă Vl., *Moraru A.*, în *Calendar Național*, 2008,





Anatol Moraru  
1958

Critic literar, prozator, publicist, lector universitar. Născut la 18 sept. 1958 în s. Scumpia, r-nul Fălești, familia ăranilor Dumitru Moraru și a Nadejdei (n. anu).

După absolvirea școlii medii de cultură generală satul natal (1975), dă admiterea la Facultatea de filologie a Institutului Pedagogic de Stat (actualmente Universitatea de Stat) Alecu Russo din Bălți, al cărei aliat devine în 1984. Studii de doctorat la Institutul de Limbă și Literatură al Academiei de Științe a Moldovei (1986-1989), unde susține teza de doctor în filologie având ca subiect corelația individual-social a poeziei basarabeane din '70-'80 al sec. XX.

Mai târziu, beneficiază de stagii științifice de literatură română (Iași, 1994; Cluj-Napoca, 2000) și jurnalism (Budapesta, 2000; Louisville-Kentucky, SUA, 2003).

Din 1984 este titular al Catedrei Literatură română și universală de la Facultatea de Filologie a Universității de Stat Alecu Russo din Bălți, unde ține multe cursuri: *Istoria literaturii române (sec. XX)*, *Limba literaturii universale (romantism, realism, naturalism)*, *Sociologia literaturii, Literatura comparată*.

În calitate de lector universitar, dar și ca istoric și critic literar participă la mai multe foruri științifice sau manifestări literar-culturale: colocviul revisor *Basarabia "Starea prozei"* (Chișinău, 1995); conțea științifică consacrată aniversării a 70-a de la nașterea acad. Silviu Berejan (Bălți, 1997); Conferința Națională *Limba română azi* (Iași, 1997); Colocviul internațional *Filologia secolului XXI* (Bălți, 2001, 2002); Congresul internațional *Identitatea culturală a autorilor românilor* (Timișoara, 2001); colocviul *Silviu Berejan - 75 de ani de la naștere* (Bălți, 2002); Colocviul internațional *Tradiție și inovație în abordarea poeziei* (Bălți, 2006).

Debutează în presa de specialitate în anii de doctorat, cu articole de analiză și critică literară. Ulterior impune prin numeroase lucrări pertinente în domeniul: analize, studii, eseuri, cronici de carte, recenzii

ale literaturii moldovenești (1990); în manualul-studiu *Literatura română postbelică: Integrări, valorificări, reconsiderări* (Chișinău, 1998); în vol. *Orientări stilistice în literatura contemporană* (2003); în vol. *Opera lui Ion Druță: Univers artistic, spiritual, filozofic* (2004) etc.

Se manifestă și ca un apreciat publicist, semnând peste 80 de articole în publicații periodice din Bălți, în *Flux, Țara, Opinia, Timpul* ș.a. de la Chișinău. Activează ca redactor-șef la ziarul independent *Accent provincial* din municipiul Bălți (2000-2004); redactor asociat la revista *Semn* (din 1995 până în prezent); redactor-șef fondator al revistei *Confluente bibliologice* (din 2005 până în prezent).

Debut editorial cu cartea de nuvele *Nou tratat de igienă* (2002), primită favorabil de critica literară și de publicul cititor: culegerea a beneficiat de numeroase recenzii, lansări, prezentări; fiind gratificată cu mai multe premii și alte mențiuni. „*Ironia debordantă, umorul inteligent, sadic chiar, situațiile absurde, grotesque sunt substanța plăcerii lecturii acestor povestiri*”, consideră Marius Chivu. În anii următori publică în presa literară de la Chișinău noi nuvele, povestiri și un fragment de roman, care confirmă nota lui Adrian Ciubotaru potrivit căreia „*Anatol Moraru este un novelist ce practică o proză postmodernă amalgamată cu o viziune realist-ironică asupra lumii*”. Are pregătire pentru tipar romanul *Pachet sentimental* (în curs de apariție, 2008).

Deține: Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru debut în proză (2002); Premiul Fundației Culturale Române pentru debut (2002); Premiul *Cartea de top* - pentru debut la Salonul Internațional de carte din Chișinău (2003). Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2004). Cetățean de Onoare al orașului Louisville, Kentucky, SUA (2003)

#### BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

**Moraru, Anatol.** Nou tratat de igienă: Nuvele / Anatol Moraru. - Chișinău: Gunivas, 2002. - 84 p.

Rec.: Chivu, Marius. *Un basarabeu tânăr țigăvesc // România literară* - 2002. - Nr. 50. - P. 3.

Rec.: Curtescu, Margareta. *Nou tratat de igienă stilistică / Margareta Curtescu // Contrafort*. - 2002. - Nr. 9-10. - P. 8.

Rec.: Răileanu, Vitalie. *Confidență și confiență în "Nou tratat de igienă" // Limba Română*. - 2002. - Nr. 11-12. - P. 154-155.

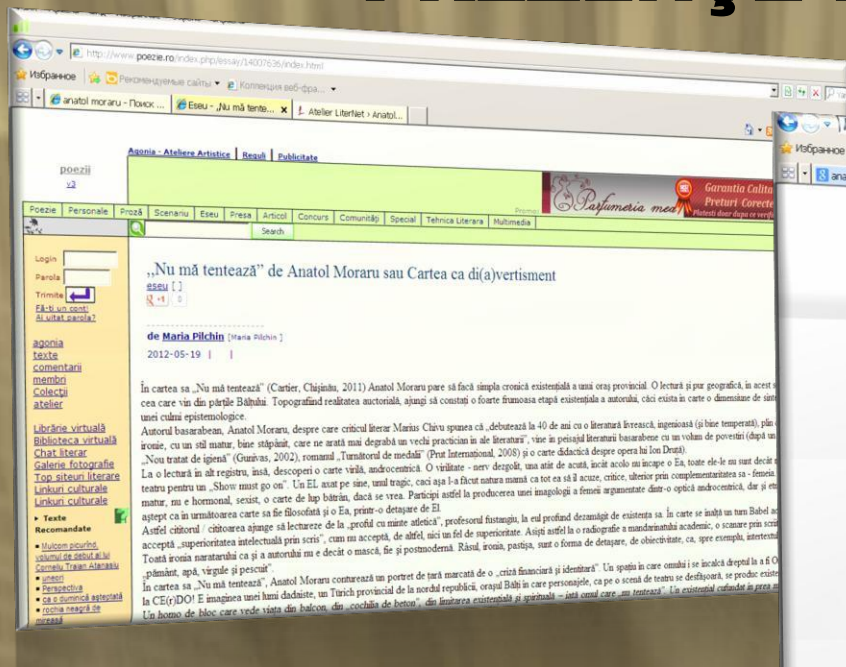
Rec. Chiper, Grigore. *Doamne! Ce mizerie și ce lume nebună! // Sud-Est*. - 2003. - Nr. 2. - P. 50-52.

\*\*\*

**Moraru, Anatol.** Apologiei necesare / Anatol Moraru // *Confluente bibliologice*. - 2005. - Nr. 1. - P. 5-7.

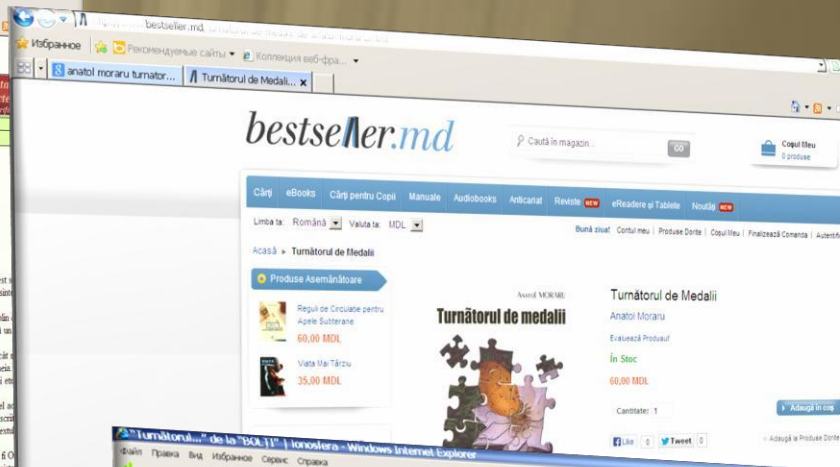
**Moraru, Anatol.** A treia odisee: Nuvelă / Anatol Moraru // *Semn*. - 2001. - Nr. 34. - P. 29-37.

# PREZENȚE ÎN INTERNET



<http://www.poezie.ro/index.php/essay/14007636/index.html>

<http://www.bestseller.md/turnatorul-de-medalii-de-anatol-moraru.html>



<http://ionuruscuc.wordpress.com/2009/01/15/turnatorulde-la-bolti/>





<https://www.timpul.md/articol/omul-saptamanii-anatol-moraru-critic-literar-i-prozator-37098.html>



<https://atelier.liternet.ro/articol/7740/Anatol-Moraru/Reportaj-din-Balti.html>



<https://www.cdpl.ro/anatol-moraru.html>



<https://nordnews.md/anatol-moraru-de-ce-nu-l-arestati-pe-lenin/>

## RESURSE ELECTRONICE

- Colecția Bibliotecii Științifice USARB - <http://primo.libuniv.md/>
- <http://www.poezie.ro/index.php/essay/1400>
- [7636/index.html](http://www.poezie.ro/index.php/essay/1400)
- <http://www.bestseller.md/turnatorul-de-medalii-de-anatol-moraru.html>
- <http://ionurusciuc.wordpress.com/2009/01/15/turnatorul-de-la-bolti>
- <https://www.timpul.md/articol/omul-saptamanii-anatol-moraru-critic-literar-i-prozator-37098.html>
- <https://atelier.liternet.ro/articol/7740/Anatol-Moraru/Reportaj-din-Balti.html>
- <https://atelier.liternet.ro/articol/7740/Anatol-Moraru/Reportaj-din-Balti.htm>
- <https://www.cdpl.ro/anatol-moraru.htm>
- <http://www.elefant.ro/carti/carte/fictiune/literatura-romana/confidenta-unui-loser-213468.html>
- <http://balti.mae.ro/local-news/833>



## Bibliografie:

- *Curriculum vitae Anatol Moraru* [on-line]. [citată la 22.08.2013].  
Disponibil: <http://www.usarb.md/ru/facultati/filologie/>
- Şleahtiţchi, Maria. Totul despre el... In: *Cerc deschs. Literatura română din Basarabia în postcomunism*. Iaşi : Timpul, 2007, p.143
- *Turnătorul de Medalii. Anatol Moraru* [on-line]. [citată la 23.08.2013] .  
Disponibil: <http://www.bestseller.md/turnatorul-de-medalii-de-anatol-moraru.html>

Realizat:  
Adela Cucu,  
Natalia Luchianciuc,  
Valentina Topalo, Biblioteca Științifică USARB

2018